

KOHILA

Kohila valla ajaleht

16. mai 2024. Nr 7 (349)

Fotod Camilla Kännola

Sündmused:

18. mai kell 13.00 Liikumissari Kohila 3 III etapp Kohila rattakross "Kännukuningas", start ja finiš Kohila Tehnikakeskuse lähedal

18. mai Muuseumiöö programm: Hageri muuseumis, Kohila Tornigaleriis, Tohi Distillerys. Vaata lisa www.muuseumioo.ee

19. mai kell 11.00 Rabivere kevadlaad

19. mai kell 9.00-16.00 Kohila kevadlaad Kohila raudteejaama platsil

20. mai kell 18.00 Kultuuririkkus: Killuke Portugali Kohila raamatukogus

21. mai kell 10.00 Rapla MK koolinoorte kergejõustiku EV

22. mai kell 19.00 Pikamaajooksude sari 2024 III etapp 1500m

23. mai kell 09.00 Paarivõrkpall C vanuseklassile

23. mai kell 17.00 Eesti MV jalgpallis U-16 tüdrukutele Kohila Püsisus ja Raplamaa JK ÜN vs JK Tabasalu

24. mai kogu päev Kohila SK kevadturniir korvpallis

25. mai kell 10.00 – 14.00 Hageri kevadlaad ja kirbukas

25. mai kogu päev, Kohila SK kevadturniir korvpallis

26. mai kogu päev, Kohila SK kevadturniir korvpallis

26. mai kell 13.00 Eesti MV jalgpallis U-15 poistele Kohila Püsisus vs Raplamaa JK

26. mai kell 19.00 Eesti MV jalgpallis IV liiga Kohila Püsisus vs Tallinna FC GameSport

27. mai kell 18.00 Mälestades Virve Õunapuud, Hageri muuseumis

29. mai kell 10.00 Rapla MK koolinoorte kergejõustiku MV

30. mai kell 19.00 Kohila valla noorte mälumänguõhtu Kohila noortekeskuses.

1. juuni kell 11.00-14.00 Pillerpallipäev Kohila lastepargis

13. juuni kell 21.30 "Mälestustele tee", esineb Marek Sadam, Kohila Raudteejaama platsil

NÄITUSED

Kuni 24. mai Kohila raamatukogu vitriinides "Kevadine kukenäitus"

Kuni 29. mai Kohila raamatukogu näitusesaalis Birgit Vaarandi fotonäitus "Taimemaailm".

Kohila põnnid, emad ja vanaemad

11. mail õnnideti lastepargis Kohila vallas 2023. aastal sündinud lapsi. Eelmisel aastal sündis meie vallas 38 poissi ja 34 tüdrukut. Lisaks anti aunimetused Kohila valla aasta emale ja vanaemale.

Kohila valla aasta ema on KRISTEL VALD

Kristel on väga hooliv, armastav ja alati nii füüsiliselt kui ka südamega kohal olev ema. Ta on üksinda kasvatatud tubli-deks ja edukateks täiskasvanuteks oma kolm tütart. Hoolimata keerulistest oludest ja olukordadest, on ta alati teinud omalt poolt kõik, et tütred seda keerukust ei tajuks. Emana on Kristel läbinisti toetanud kõiki oma tütreid nende tegemistes. Olgu selleks siis kõikvõimalikud huviringid (mida ei olnud vähe), millest lapsed tahtsid osa võtta, või erinevad projektid, milles noorukieas kaasa löödi. Laste täiskasvanueas on ta endiselt neile igal ajal nõu ja jõuga olemas. Kristel on tütardele edasi andnud oma muusika- ja teatripõhise. Kõik nad on üles kasvanud muusika saatel ning meenutused nähtud etendustest küündivad esimeste mälestusteni.

Samasuguse armastusega on Kristel pühendunud õpetajate-töösse. Juba 20 aastat on ta Hageri koolimajas hoolinud igast enda õpilasest nagu oma lapsest. Lisaks tavapärasele õpetaja-tööle, on ta olnud hulk aastaid ka selles koolis asjaajaja. Oma õpilasi toetab ta nii koolis kui ka kooliväliselt. Näiteks tantsu- ja laulupidudel kaasa elades ja neid üles otsides või vaheajal ko-hatud õpilasega lihtsalt möödunud vesteldes. Nii nagu ei taht-nud Kristel, et tema tütred jääksid ilma ühestki ekskursioonist või õppekäigust, ei soovi ta seda ka enda õpilaste puhul. Alati leidub viis, kuidas asi lahendada. Kristel on ka vahva ja tegu-sev vanaema oma kolmele lapselapsele.

Kohila valla aasta vanaema on HELMI ROOST

Sündinud sajandi alguses, on Helmi (hüüdnimega ka Adila-mamma) elanud läbi mitmeid ajastuid ning tema elutee on täis erakordseid kogemusi ja õppetunde. Ta on olnud tunnistajaks mitmetele ajaloolistele sündmustele ning on alati jaganud oma tarkust ja kogemusi, mis on kujundanud mitme põlvkonna maailmavaadet. Tema süda on pere jaoks alati avatud olnud, olles nende toetaja nii rõõmudes kui ka raskustes.

Helmi on olnud oma pere tugisammas, olles alati olemas nõu ja toetusega ning jagades oma armastust ja hoolt. Tema teadmised ja elutarkus on olnud lähedaste jaoks hindamatuks varaks ning tema positiivne suhtumine on neid alati inspireerinud raskustest läbi murdma ning elus edasi liikuma.

Olles mitte ainult ema viiele ja vanaema kümnele, on Helmi ka vanavanaema 14-le ja vanavanavanaema viiele lapsele. Ta on pälvinud kogu järeltuleva põlvkonna austuse ja armastuse. Tema südame soojus ja hoolitsus on ulatunud läbi mitme põlv-konna ning tema elujõulisus on olnud lastele kõigile suunaks elus hea ja õige valiku tegemisel.

Detailplaneeringu avalik väljapanek

Kohila Vallavalitsuse 22.04.2024 korraldusega nr 2-2/97 võeti vastu ja suunati avalikule väljapanekule Hageri alevikus, Lai tee 2 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu põhilahendus.

Planeeritav ala asub Kohila vallas, Hageri aleviku läänepoolses 11220 Kernu-Kohila tee ja 11240 Tõdva-Hageri tee vahetus läheduses. Planeeritav ala koosneb Lai tee 2 maaüksusest ja lähialast. Planeeritava ala kinnistu sihtotstarve on ärimaa 100% ja lähiala transpordimaa 100%.

Lai tee 2 krundile on lubatud ehitada 1 üksiklamu ja 2 abihoonet. Lisaks ehitusõigusega määratud hoonetele võib krundile ehitada 2 kuni 20 m² ehitisealuse pindalaga hoonet. Planeeritavate hoonete projektide eskiisid tuleb kooskõlastada Kohila vallavalitsusega. Planeeringulahenduse koostamisel on arvestatud Transpordiameti poolt väljastatud seisukohtadega detailplaneeringu koostamiseks (22.02.2023 nr 7.2-2/23/2624-2).

Lai tee 2 krundi vertikaalplaneerimine lahendatakse projekteerimise käigus. Suuremahuline maapinna tõstmine alal on keelatud, et vältida maapinna täitmise ja tihendamise mõju piirkonna veerežiimile. Vajadusel on lubatud reljeefi korrigeerida hoonet ümb-

ritsevatel aladel, juurdepääsuteel ja parkimisalal, et oleks tagatud sademevee äravool. Veevarustuse lahendus on antud vastavalt OÜ Kohila Maja poolt 04.05.2023 väljastatud tehnilistele tingimustele ja 07.02.2023 arvamuse andmise kirjas toodule.

Detailplaneering on kooskõlas kehtiva ja koostatava üldplaneeringu eesmärkidega.

Detailplaneeringu on koostanud OÜ Terav Kera (töö tn DP-23-22).

Detailplaneeringu põhilahenduse avalik väljapanek toimub ajavahemikul 17.05 – 31.05.2024. Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimub vajadusel, vastavalt planeerimisseaduses sätestatud.

Ettepanekuid, arvamusi, küsimusi ja vastuväiteid planeeringule saab esitada kuni 31.05.2024 kirjalikus vormis Kohila vallavalitsuse aadressile Vabaduse tn 1, Kohila alev, 79804 või üldmeilile vallavalitsus@kohila.ee.

Planeeringu materjalidega on võimalik tutvuda: 1) vallavalitsuse kodulehel www.kohila.ee/detailplaneeringute-avalikustamine1; 2) tööaegadel vallamaja fuajees või 3) vallamaja chituskabinetis nr 17.

Peeter Pallav
planeeringute juhtivspetsialist

TÄHELEPANU!

Kuni 31. maini on avatud SPOKU keskkonnas kogukondade projektitoetuste II voor,

kuhu saab esitada taotlusi käesoleva aasta teises pooles toimuvate ürituste toetuseks.

Toetuse kogusumma, mis läheb taotluste vahel jagamiseks, on 3518 eurot.

Taotlusi saab esitada vaid elektroonselt.

Hilisemaid taotlusi vastu ei võeta.

Sigrid Pöld
kultuurinõunik

Puulehtede ja pehmete haljastusjäätmete äravedu kevadel 2024

Jäätmevedaja Ragn-Sells AS annab teada, et 2024. aasta kevadel toimub haljastusjäätmete äravedu järgmiselt:

Veoring 09.06.2024

Äravedu tuleb tellida e-posti teel tellimus@ragnsells.com või helistades üldnumbril 606 0439. Tellimuse esitamisel tuleb teada anda, mitu kotti haljastusjäätmekotte ja millisel aadressil üle anda soovitakse.

Tellimusi võetakse vastu kuni **06.06.2024**. NB! Haljastusjäätmekotte peavad olema pakendatud kuni 200L pealt suletud jäätmekotti, mille täiskaal on alla 20 kg. Veokorral üleantavate jäätmekottide hulk ei ole piiratud. Ühe jäätmekotti äraviimise teenustasu on 1,46 eurot (hind sisaldab käibemaksu).

Kotti tohib panna vaid pehmeid haljastusjäätmekotte – muru, puulehed, hekilõikamise jäägid ja väiksemad oksad.

Euroopa Parlamendi valimised

Eestis toimuvad Euroopa Parlamendi valimised 3.–9. juunil 2024.

Hääletamisõigus on kõigil Eesti kodanikel ja Eestis elavatel Euroopa Liidu kodanikel alates 18. eluaastast. Kooskõlas valimiskorralduse reeglitega on võimalik hääletada ka elektrooniliselt või välismaal. Euroopa Parlamendi valimised toimuvad ühes üleriigilises valimisringkonnas, seega saab kõikjal Eestis valida samu kandidaate.

Kohila valla valimisjaoskonnad:

Valimisjaoskond nr 1

Kohila vallamaja – Vabaduse tn 1, Kohila alev, Kohila vald, Rapla maakond.

- Tööaeg – 3.–8. juunil kell 12–20, 9. juunil kell 9–20.
- Jaoskonnakomisjoni esimees – Piia Liht, e-post piia.liht@kohila.ee, tel 588 87266 (hakkab tööle 3. juunil).
- Koju saab valimiskasti tellida alates 3. juunist tel 5556 0089, kodus saab hääletada 9. juunil.
- Jaoskonnas on olemas ratastooliga juurdepääs.

Valimisjaoskond nr 2

Aespa lasteaed, Metsaveere maja – Suvila tee 27, Aespa alevik, Kohila vald, Rapla maakond.

- Tööaeg – 7.–8. juunil kell 12–20, 9. juunil kell 9–20.
- Jaoskonnakomisjoni esimees – Sille Rõõmus, e-post sille.roomus@kohila.ee, tel 588 87267 (hakkab tööle 3. juunil).

Valimisjaoskond nr 3

Hageri algklasside maja – Kohila tee 18, Hageri alevik, Kohila vald, Rapla maakond.

- Tööaeg 7.–8. juunil kell 12–20, 9. juunil kell 9–20.
- Jaoskonnakomisjoni esimees – Kalle Uusmaa, e-post kalle.uusmaa@kohila.ee, tel 588 87268 (hakkab tööle 3. juunil).

03.06.–08.06.2024 toimub elektrooniline hääletamine. Hääletamine algab 03.06.2024 kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni 08.06.2024 kell 20.00.

Kohila valla valimisjuht on vallasekretär Roman Märtsen, e-post roman.martson@kohila.ee, tel 5981 9557.

KOHILA

Kohila valla ajaleht

Toimetuse:

Merle Beljæv, tel 5342 3483

e-post: merle.beljaev@kohila.ee

Keeletoimetaja:

Hanna Mari Villsaar,

e-post: h.m.villsaar@gmail.com

Väljaandja:

Kohila vallavalitsus

Küljendus

PR Disain

Trükk:

Trükiteenused OÜ

Tiraaž: 3400

Järgmine ajaleht

ilmub 6. juunil 2024.

Kohila vallavalitsus,

Vabaduse 1, Kohila 79804,

tel 489 4760

e-post: vallavalitsus@kohila.ee

Ootame rõõmsalt osalema!

Anna oma kohvikust teada

kohviku nimi • lahtioleku aeg • asukoht • kontaktinfo

kultuurinõunikule sigrid.pold@kohila.ee hiljemalt 8. juulil 2024

100-aastane Benita Tuur: hingelt olen ikka see noor tüdruk

Kuigi Benita Tuur tähistas aprillis oma sajandat sünnipäeva, ei tunne ta enda sõnul sugugi end nii vanana. „Mina olen ikka ühesugune,” ütleb ta.

Igapäevaselt lahendab ta ristsõnu, vaatab meel-
sasti vaatab telerist seriaale ja mälumängusaa-
teid ning paneb kokku puslesid. „Vahest koon
ka, eelmisel aastal kudusin palju sokke. Sõnu
ajan ka taga, nihuke mäng on, kus saab maha
tõmmata sõnu. Nii et igavust ma ei tunne, tege-
vust jätkub,” lisab krapsakas naine.

Benita on terve oma elu elanud Kohilas ja
töötanud kohalikus paberivabrikus. Nii nagu
paljud pered, kolisid ka Benita vanemad omal
ajal Kohilasse, et vabrikus tööd saada. Töö Ko-
hila paberivabrikus oli raske, kuid Benita ei
lasknud ennast sellest häirida. „Olin siis 18-aas-
tane kui läksin. See oli veel sõjaaeg, 1942. aas-
ta, keerulised ajad olid. Vahepeal läksime ikka
metsa, kui olid õhuhäired, aga vabrikutöö minu
teada ei katkenud kordagi. Mehi ju võeti sõja-
väkke ja raske oli, ei teagi kuidas saadi,” meenu-
tab naine raskemaid aegu.

Alguses anti noorele naisele kergemaid töid,
aga peamiselt töötas Benita paberi sorteerijana.
„Kuigi vabrikus tehti tööd kolmes vahetuses,
siis sorteerimine oli päevatöö. Hommikul seits-
mest kella neljani. Vahel tegin pikemaid päevi
ka. Mäletan, et üks mu töökaaslane oli lausa
pahane, et kauem tööl olen ja saan ehk rohkem
tasu,” jutustab Benita tööst vabrikus. „Lõpuks,
kui ma jäin pensionile, siis oli seal laiatarbe
tootmine. Tehti plokksid ja vihikud ja muid
asju. Kui tütrepoeg sündis, võtsin töölt lahti ja
jäin teda hoidma,” võtab Benita oma tööaja lü-
hidalt kokku.

Küsimusele tervise kohta vastab naine, et
kui tema tasakaal oleks korras, oleks kõik häs-

ti. „Nägemine on mul hea!” kinnitab ta. „Võe-
ti kae silmadelt ära ja sellest saati näen hästi ja
pole prille vajagi. Eks ma läheks õue küll jaluta-
ma, aga ma lihtsalt ei saa. Kaua ei või püsti ka
olla, väsin ära,” räägib Benita, kes kogu senise
elu on pigem terve olnud ja haigusteta läbi saa-
nud. „Kord, kui läksin dr Mau juure, siis tema
imestas, et ma pole juba kaheksa aastat arstil
käind. Aga mis ma lähen, kui mul ei ole mida-
gi viga! Kõige suurem viga on mul olnud see,
et ma olen seebikivi joonud,” jutustab Benita
ajast, kui ta umbes viie-kuuene võis olla. „Va-
naema pesi pesu ja vanasti oli sihuke hapu jook
– lõngaõliks kutsuti – ja mulle hirmsasti maitses
see. Seebikivi oli minu tassi sisse valatud ja mina
mõtlesin, et see on lõngaõli ja join. Vanaema
andis mulle piima peale ja ma oksendasin selle
välja,” räägib naine ainsast ohtlikust olukorrast
tervisele.

Benita on olnud terve oma elu pigem taga-
sihoidlik. „Mina ei ole tantsulõvi olnud ja pidu-
del käinud ei ole. Mulle meeldis metsas marjul
ja seenel käia. Kui elas in tööstuse tänav 9 majas,
siis seal ühes otsas oli klubi ja peeti pidusid, aga
mind ei huvitanud see tants ja ma ei käinud seal
kordagi,” räägib naine.

Oma eluga Kohilas on Benita igati rahul.
„Ei täitsa normaalne, siin pole viga midagi,”
nendib ta. Küsimusele, milline ajaperiood kõige
parem oli, et teagi ta kohe vastata. „Ei saagi aru,
kõik rahuaeg on hea olnud. Aga kui see Eesti
valitsuse algus oli, siis oli minu meelest justkui
parem, aga eks nooruses ole ikka kõik parem
ja lõbusam,” arvab Benita. Pea sajandi Kohilas
elanud Benita Tuur tunneb, et on hingelt ikka
noor tüdruk. „Ei tunne, et juba nii palju aastaid
õlul oleks,” naerab Benita.

Merle Beljæev

< Benita paberivabriku
pakktoas 40ndate
keskel, kus paberirull
pakiti omakorda pabe-
risse.

Paberivabriku >
sorteersaalis paberit
sorteerimas, pilt üles
võetud 50ndate keskel.

Kultuuri rikkuse
aasta 2024

KILLUKE PORTUGALI

20. mai kell 18.00

Kohila raamatukogus
Tööstuse tn 4a.

Info: Signid Põld, 5551 2239
signid.pold@kohila.ee

Saame kokku Hageri muuseumis

27.05.24 kell 18.00,

et istutada aeda uus õunapuu ja
meenutada muuseumi kauaaegset
juhatajat Virvet, tema
sünniaastapäeval

Alar Karis: oluline on leida tasakaal riigi ja omavalitsuse vahel

President Alar Karis külastas oma kahepäevase Raplamaa visiidi käigus 25. aprillil Kohila valda. Esmalt tutvuti Kohila Vineeri ja Salutaguse Pärmittehasega ning seejärel kohtuti Raplamaa omavalitsusjuhtidega ühise lõunalaua taga Tohisoo mõisas.

President tutvus Kohila Vineeri tegevuse ja tootmisega ning ka Latvias Finieris AS kontserniga üldisemalt. Kohtumisel Kohila Vineeri esindajatega arutati mitmeid teemasid, alustades metsandusest Balti riikides ja Soomes ning ressursside kättesaadavusest, ühiskondliku kokkuleppe/tasakaalu leidmisest looduskaitse ja majanduse vahel. Loomulikult puudutati ka Ukraina sõda ning ettevõtete rolli abi osutamisel. Muude teemade seas toodi välja ka hea koostöö kohaliku valla ja koolidega.

Salutaguse Pärmitehases tundis president Karis eriti huvi pärmi fermenteerimise ja bioloogiliste taimekaitsevahendite tootmise poolel seente ja bakterite kasvatamise vastu. „Meil on hea meel, et pärmikate tegemisi Salutaguse metsade vahel on märgatud ja pärmikate kogukonnaga soovitakse tuttavaks saada. Tutvustasime President Karisele meie ainulaadset toodangut Eestis, sest oleme ainukesed, kes toodavad pärmi juba ligikaudu 100 aastat. Nüüd oleme toonud ka bioloogiliste taimekaitsevahendite üksuse Salutagusele,“ lisas Salutaguse Pärmitehas AS juhatuse liige Tiina Valk.

Raplamaa omavalitsusjuhid kohtusid president Alar Karisega Tohisoo mõisas, kus räägiti kohalikest oludest. Vallajuhi avaldasid muret riigi poolt tulevate pikaajaliste kohustuste ja lühiajalise rahastamise tasakaalu puudumise pärast. Presidendi saabumiseks olid Tohisoo mõisa ette rivistatud Kohila puhkpilliorkester Meelika Välimäe juhtimisel, presidendile esitati lugu „Poiste mars“.

Lõunalaua presidendile ja tema meeskonnale seadis kohalik ettevõtja Önnela Saar Sedric Cateringist. „See oli suur au ja tähelepanu, et sellist asja usaldatakse väikeettevõtjatele – riigi kõige

tähtsamale inimesele kolmekäiguline lõuna teha. Valitud menüüs oli võrtsikas kõrvitsa püreesupp, pearoaks ahjuforell köögiviljade ja võikastmega ning magusroaks šokolaadikook soolakaramelli ja värskete marjadega,“ on Önnela tänulik võimaluse eest.

Eesti Vabariigi presidendi Raplamaa visiidi lõpetuseks kirjutas president Kohila valla külalisteraamatusse sõnumi Kohila inimestele: „Soovin teile indu ja jõudu valla ja kogu Eesti arendamisel.“ Lisaks ütles president, et Raplamaale pole ta varem väga sattunud, pigem läbisõidul olnud. Maakonna visiit jättis talle hea emotsiooni ja kogetu vajab tema sõnul endast läbilaskmist ning kaasa antud infomaterjal lugemist, et maakonnast rohkem ülevaadet saada. „Väga palju muredest ei taheta rääkida ja pigem näen seda head poolt. Siin on palju ettevõtjaid, kes annavad tööd paljudele inimestele, mis on eeskujuks teistele Eesti piirkondadele. Ühises lõunasöögilauas kerkisid esile tee-

madena omavalitsuse ja riigi suhted ning ühinemistega seotud teemad. Olgu siis vajadus koole sulgeda või lasteaedu juurde ehitada. Aga ollakse pigem optimistlikud,“ lisab Alar Karis visiidi kokkuvõtteks. President võtab Kohilast kaasa teadmise, et siinsed inimesed soovivad ja tahavad oma koduvalla elu paremaks teha. Et ei ole kaks mulli – omavalitsus ja riik, vaid kõik soovivad Eestit paremaks muuta oma võimekuse piirides.

President Alar Karis tunnistas, et kuigi visiidi ajal ei jäanud piisavalt aega kõike näha ja kõigiga kohtuda, oli see siiski meeldiv ja oluline osa tema tööst, et kuulata inimeste rõõme ja muresid ning aidata kaasa Eesti kui terviku arengule. Lisaks rõhutas ta, et oluline on leida tasakaal omavalitsuse ja riigi vahel ning toetas kohalike elanike soovi oma kodukoha elukvaliteeti parandada.

Merle Beljæv

Kohila Baptistikoguduse uus pastor on Erki Tamm

Endine Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu president Erki Tamm võttis 5. mail Kohila koguduse pastori ülesanded üle Siilas Kaselt.

Erki Tamm on mees, kelle elu on pühendatud teenimisele ja usuväärtuste levitamisele. Tema südamesoov on olla kogudusele mitte ainult pastor, vaid ka kaaslane ja toetaja, kes jagab nende rõõme ja muresid ning on heaks teekaaslaseks.

Aga kes on see mees, kelle kätte usaldatakse nii oluline ülesanne?

Erki Tamme elukäik ja kogemused moodustavad mitmekihilise loo pühendumisest, teenimisest ja kogukonna sidemete tugevusest. Sündinud on ta küll Kiisal, kuid esimesed kolm eluaastat on ta kasvanud Kohilas ning juba varases eas puutunud kokku koguduse eluga. „Kohila koguduses käisime lapsest peale. Mul on olemas ka fotod, kus toonane Kohila koguduse pastor Kaljo Raid mind ja minu õde õnnistab,“ meenutab Tamm lapsepõlvehetki. Kohila kogudusest sai isa, Aare Tamm, läkituse pastoritööle. Olin siis kolmene. Elati nii Sadalas kui Kiviõlis. Esimese hariduse omandas Erki Tamm metsanduse alal, Kaarepere sovhoostehnikumis. „Olen metsatehnik. Metsa armastan tänaseni. Kui Peetrus oli vaimselt väsinud, läks ta kalale. Mina lähen metsa. Vajadusel ka metsa löikama või istutama,“ lisab Tamm.

Pärast metsandusõpinguid oli Tamm sõjaväes Kaliningradis kuni 1989. aastani. Laulva revolutsiooni kuumal ajal. „Siis kui tagasi tulin, oldi taastamas meie koguduste liidu usuteaduslikku seminari, mis nõukogude ajal oli keelustatud. Siis oli piisavalt juba usuvabadust ja võimalust. Õpingud kujunesid nelja aasta pikkuseks. Sain teoloogია ja usuõpetaja diplomi. Veel enne lõpetamist abiellusin Tartu tüdruku Riinaga, kellega oleme tänaseks abielus olnud ligi 32 aastat,“ lisab Tamm.

Kogukonna teenimine ja õpetajaamet

„Meie esimene kogudus, kuhu siirdusime pärast õpingute lõppu, oli Kärklase Hiiu maal. Olime saarel 11 aastat. Saime peaaegu omaks. Nii nagu hiidlased ütlesid, et alles õppisime teid tundma ja juba lähete ära,“ naerab Erki. Hiiu maal sündisid Riina ja Erki perre neli tütart. Täna on neil tänu kahele

lapselapsele ka vanavanemate staatuse. Kogudusetöö kõrvalt pidas Erki ka õpetajaametit. „90ndate alguses oli usuõpetus väga populaarne, erinevalt sellest, mis ta täna on. Aga hiljem andsin ajalugu ja ühiskonnaõpetust Kärklase. Olin ka ühe ametiaja Palade põhikooli direktoriks. Noore mehega on jõudu palju ja püüad iseenast proovile panna erinevates valdkondades,“ jutustab Erki.

Mandrite tagasi tulles oli ta kaks aastat Tallinna Allika koguduse pastor ja aastatel 2006–2018 Tallinnas Kalamajas Kalju Baptistikoguduse pastor. „Paralleelselt kutsuti mind ka meie koguduste liidu tegevjuhiks ehk peasekretäriks – aastatel 2008–2016. Sellesse ajaperioodi jäi ka majanduskriis (2009–2010). Lõime Eesti suurima supiköögi Koplisse, kus abivajajad said neli korda nädalas süüa. Umbes 250 inimest igal korral. Olin Piet Boerefijn'ile abiks Toidupanga asutamisel ning aastaid nõukogu esimees. See on põnev lugu, kui ühel hetkel avastasid Kalju koguduse Balti Jaama kodutud. Alustasime rehabilitatsiooniprogrammiga „Tähista tervenemist“, loetleb Erki toonasessse aega jäänud tegevusi.

Tagasi juurte juurde

2016. aastal valiti Erki Tamm Eesti EKB Liidu presidendiks, vaimulikuks juhiks. Töö kestis kaks ametiaega ehk kaheksa aastat. Eelmisel aastal hakkas mees endamisi arutlema, kuidas peale ametiaja lõppu edasi minna. „Mõtlesin oma senistele tegevustele nii poliitikas kui hariduses, aga sain selge sisemise veendumuse, et minu põhiline kutsumus on olla koguduse karjane,“ lisab Erki.

Pastoritöö on olnud tema kutsumus. Juba väikse poisina ta teadis, et tahab minna isa, vanaisa ja vanavanaisa jälgedes. „Kohila koguduse esindajad rääkisid minuga juba eelmisel suvel. Mõtlesin, palvetasin, arutasime Riinaga ning mõistsin, et see on mu kutsumuse jätk ja kuhu tahan tulla,“ sõnab Erki.

Erki oli vahepeal oma presidenditöös otsinud Kohila kogudusele pastorit ja tegi oma parima, et nad selle leiaksid, sest Siilas Kask oli soovinud ametist taanduda. Aga ei leidnud. „Jumala teed on imelikud,“ lisab mees.

Kohilaga seob Erkit väga tugev emotsionaalne side, tema vanavanaisa oli koguduse rajaja – pastor Priidik Prooso. Tema vanaema ja vanaisa elasid Kohilas, neil käidi tihti külas. Erki ema on lõpetanud Kohila keskkooli esimese lennu. „Ma olen

läbi kogu oma elu palju Kohilas käinud. Pikaajaline pastor Viljar Liht on olnud lapsepõlvast saadik minu kõige lähem, olulisem sõber. Muidugi selle töö vastu võtmisel teadsin, et emotsionaalsest sidemest üksi jääb väheks. On vaja sisemist veendumust, et täna, selles ajas, kus me elame, kuidas ma saan olla abiks Kohila kogudusele, kuidas ma saan selles kogukonnas panustada, sellena, kes ma olen,“ lisab Erki.

„Kui mõtlesin oma vanavanaisa peale, kes 1906. aastal nägi, kuidas karistussalklased peksid tema sõpru, kui nad olid ülestõususe mõisnike vastu oma tegusid teinud, siis ta tõesti valas pisaraid nende pärast Jumala ees ja palus Jumala abi. Ja sealt sai alguse see kogudus. Mina olen mõelnud, et igal inimesel on elus olukordi, kus ta ütleb, et parem oleks, kui Jumal oleks olemas. Need on need avatud kohad elus, kus otsitakse inimesi, kellega on võimalik rääkida, koos palvetada, kes aitaksid uskuda ja leida lahendusi. Ma tahaksin olla selline inimene Kohila koguduses ja kogukonnas. Ma loodan, et mind võetakse vastu. Kogudus on võtnud ja üks kogukonnaga pean veel sinasõbraks saama. Erkile, muide, meeldib väga lauatennist mängida ja ta on juba vaadanud Kohila jõusaali üle, et koos treenides paremini kogukonda sulanduda.

Merle Beljæv

Juhuslikult sündinud ametivalik lasteaiaõpetajana kestis üle 45 aasta

Fotod: Erakogu

Sipsiku lasteaia õpetaja Ingrid Herrmann asutab end jaanipäeva paiku pensionile minema ja vaatab tööaastate tagasi tänutundega ning rõõmustab, et ta paberivabrikusse laborandiks ei läinud, nagu algne plaan oli.

1978. aasta sügisel oli nooruke Ingrid dilemma ees. Tema pisi-tütar oli just aastaseks saanud ja naisel tuli end tööolainele sätida. Aga ka toona oli lasteaiakohtadega suhteliselt kitsas käes ja kui Ingrid sel teemal omaaegse sovhoosi esimehe jutul käis, oli too konkreetne: „Oled kolm kuud lasteaias kasvataja, saad tütrele koha. Kolme kuu pärast võid ära minna“.

Ainult et Ingrid ei läinud enam kuskile.

Võeti hästi vastu ja omaks

„Alustasin söimerühmas ja mulle sattusid väga head paarilised, nemad mind siis õpetasid ja juhendasid. Hästi tore oli,“ meenutab Ingrid. Ta oli lasteaia noorim töötaja ja muidugi tuli palju juurde õppida. Raske oli ka see, et oma laps oli ju samas rühmas. Tirts ei saanud aru, miks ema on lasteaias kasvataja ja mitte ema, Ingridil oli keeruline võtta oma tüdart samasuguseks kui kõiki teisi lapsi. Aga see on tema sõnul õpetaja ametis väga oluline. Lemmikuid ei tohi olla. Ingrid ütleb, et selle nimel on ta elupäevad kõvasti endaga tööd teinud.

Nii sai lasteaiast Ingridi päris oma koht, olgugi, et õppinud oli ta hoopis tehnilisemat valdkonda – pooljuhtseadiste koostajaks – ja tahtis pärast lapsepuhkust tööle minna paberivabrikusse laborandiks.

Aga elu sättis naise 45 aastaks hariduse ja laste maailma, kus ta, muide, oli väga hea. Kohe nii hea, et tal on ette näidata mitmed aasta õpetaja tiitlid – oma majas, Kohila vallas, Rapla maakonnas. Maakonnas on teda tunnustatud lausa kaks korda – kord esitas ta tiitlile lasteaia juhtkond (tavapärase esitaja sel-listel konkurssidel), aga kord isegi lapsevanemad. „See oli tõesti suur üllatus, ma olen väga liigutatud ja tänulik,“ nendib Ingrid veel aastaid hiljemgi.

Suures plaanis on Ingridil olnudki kaks töökohta. Omaaegne Kohila sovhoosi lasteaid, hilisemalt Männi lasteaid, ja nüüd siis Sipsik. Korra tegi ta karjääripõike ka pealinna poole, läks Tallinna lastekodusse tööle. Ise ütleb, et tahtis maailma muuta, anda vanemliku hoolitsuseta lastele kodu- ja turvatunde. Aga ta ei häbene öelda, et põles ise läbi. Et see töö oli emotsionaalselt palju kurnavam, kui ta oskas oodata.

„Jooksin ikka täitsa kokku, tulin töölt ära ja olin üsna segaduses. Aga siis nägin Kohila vallalehes kuulutust, et Sipsikusse otsitakse õpetajat. Kui helistasin, siis põhimõtteliselt küsiti kohe, et millal saan tulla,“ meenutab Ingrid.

Lapsed enne ja nüüd

45 aasta sisse mahub pea kaks inimpõlve, on ilmselt loogiline eeldada, et ka lapsed on muutunud. Ingrid kinnitab seda. Kasvõi juba seegi tõik, et 80-ndate alguses olid osad lasteaiad sellised, et pisikesed toodi esmaspäeval ja viidi ära reedel, nädalast vaid kaks päeva said nad kodus olla. „Emad jäid ju võõraks, lapse jaoks oli lasteaid pigem tuttavam keskkond kui kodu. Seal said alguse kiindumushäired ja muud emotsionaalselt keerulised teemad,“ ütleb Ingrid. Aga vanemad olid enamuse ametis lüpsjana või traktori peal ning elades Kohilast kauge-mal, ei olnud elu muudmoodi võimalik. Kui ikka kell neli oli

vaja lauta tööle minna, siis kuhu see pisike inimene pidi siis jää-ma.

Suhted ja kasvatus oli ka teine. „Tänapäeva lapsed on uudis-himulikud, uurivad ja küsivad palju. Toona oli ju füüsiline karistus täiesti normaalne asi. Ei-ei, muidugi mitte lasteaias, aga koduses küll. Lapsed ei olnud sellised julged nagu täna,“ selgitab Ingrid.

Kuna vabal ajal on Ingrid veel ka Kohila Keskkonnahariduse Keskuse giid, siis teab ta, et ka loodusest on lapsed võõrduma hakanud. Kui maalasteadades (mida ka Sipsik tema sõnul on) lapsed ikka teavad, milline on mänd, milline kask, siis linnalas-tel see nii selge ei pruugi olla.

Keskkonnahariduse keskuse programmide raames viibki Ingrid lapsed metsa, koos nuusutatakse, kuidas lõhnab puukoor ja korjatakse käbisid. „Ega siis pildi pealt ei saa laps asju selgeks. Seoseid tuleb luua, kõiki meeli kasutada,“ teab ta. Ja veel on Ingrid tähele pannud, et lapsed nüüdsel ajal natuke nagu kardavad metsa.

Loomulikult on ka tema märganud, et lapsed on palju ärevamad kui paar aastakümnet tagasi. Palju rohkem on diagnoose, erivajadusi. „Miks see nii on? Eks see on see toit, mida me sööme, keskkond, kus elame ja nutividinad. See on ikka päris hirmus, kuidas nelja-aastaselt võib olla juba väljakujunenud nutisõltuvus,“ muutub Ingrid mõtlikuks.

Õpetamise filosoofia on teisenenud

Oli aeg, kus lasteaias toimusid iga päev tunnid. Esmaspäeval matemaatika, teisipäeval keel ja kõne, kolmapäeval kunst. Näiteks. Oli kindel programm ja kui lasteaida sattus mõni haridusosa-konna ekspert, siis pidi laps vastama küsimustele nii nagu konspektis kirjas. Niikaua vastas, kuni „õige“ vastus kätte saadi.

Täna õpitakse rohkem läbi mängu. Ei ole eraldi matemaatika tundi, vaid loendatakse kokku mitu tüdrukut on täna rühmas. Või siis arvutatakse, kas sinivaal mahuks Keila jõkke elama. „Lapsed ei saagi aru, et nad õpivad, kõik käib läbi nende endi huvi ja küsimuste. Mina õpetajana pean lihtsalt neid kuulama ja kohanema. Mina ei lähe õpetama, vaid nemad küsivad ja mina aitan neil leida küsimustele vastust,“ kirjeldab Ingrid tänapäevast õpirotsessi.

Lapsevanemadki on muutunud

Ka lapsevanemad on Ingridi arvates teistsugused. Täna on emad-isad väga teadlikud, samal ajal ka nõudlikud. Vanasti jäeti laps lihtsalt lasteaida, mingit suuremat suhtlust õpetajate ja lapsevanemate vahel Ingrid ei mäleta. Ka ei suhelnud lapsevanemad omavahel. Nüüd olla väga tihti nii, et laste kaudu saadakse tuttavaks ja suhtlemine jätkub ka peale lasteaida, isegi siis, kui lapsed juba suured. „Ja isad, neid on ikka praegu palju

Lapselapsel aastal 2016.

rohkem näha lasteaias,“ rõõmustab Ingrid.

Tööd lastevanematega peab kogemustega õpetaja sama tähtsaks kui laste endiga. Tema sõnul ei saa last perest eraldi võtta, sest rühma tulevad kaasa ka kõik kodused hoiakud ja teemad. Ja töö vanematega võib olla õpetaja jaoks veel keerulisemgi kui lapsega.

Päris koduseks ei jää

Esimest pensionipäeva Ingrid ei pelga. Jaanipäeva eel pakib ta end lasteaias n-ö kokku, aga siis on ees suur suvi ja lapse-lapsed tulevad juuliks külla. Neid on tal kolm ja elavad nad Rootsis. See on ka üks põhjus, miks Ingridil rohkem vaba aega vaja oleks. Tahaks ju peret tihedamini näha ja kuigi Rootsi pole väga kaugel, nõuab kahe riigi vahel omavaheline suhtlemine ikkagi enam aega.

Augustis Ingrid puhkab juulikuise möllust lastelastega. Aga sügisel? Naine mõonab, et eks ta ikka natuke pelgab aega, kui enam igapäevast lasteaida minekut pole. Samas, ega ta ei jää koduseks. Keskkonnahariduse keskuses jätkab ta kindlasti lastega tööd, metsad ja rabad on lihtsalt nii tema element. Kindlasti veel üht-teist laste ja hariduse vallas, lihtsalt mitte enam lasteaias.

Lasteaiaõpetaja töö on Ingridi sõnul ikka omajagu võhma-levõttev ka. „Kahe-kolme aastast riidesse aidata, teiselt korrusel õue, pärast tagasi. See on füüsiliselt päris raske,“ põhjendab ta pensionile jäämise tagamaid.

Ingrid, mis on hea lasteaiaõpetaja omadused?

- Heal õpetajal peab olema aega. Ei tohi lapsi tagant kiirustada. Et laps saaks omas tempos tegutseda, peab olema aega oodata.
- Hea õpetaja peab oskama kuulata.
- Hea õpetaja saab aru, et töö lasteaias baseerub headel suhetel nii lastega, vanematega kui meeskonna liikmetega.

Anne-Ly Sumre

Esimesed lapsed

Tänapäevased lapsed

Kohila vallas algab Rail Baltica põhitrassi ehitus

Teedeehituse ja korrashoiu ettevõtte Verston alustab mai lõpus koostöös Järelpinge Inseneribürooga Kohila vallas Rail Baltica põhitrassi ehitamist. Käesoleva lõigu ehitusega algab Euroopasse suunduva raudteetrassi rajamine Eestis.

Raplamaa põhitrassi raudteetaristu I etapi ehitustööd algavad Harju ja Rapla maakonna piirilt ning lõppevad Loone külas Kohila vallas. Kogu ehituslõigu pikkuseks on 9,4 kilomeetrit.

“Tulevase raudtee jaoks ehitame keskmiselt 15 meetri laiuse muldkeha, viis maanteeviadukti, ühe ökodukti ja kergliiklustunneli,” tutvustas eesotsas Verstoni projektijuht **Indrek Trei**. Põhitrassi muldkeha ehitamise käigus luuakse ka valmisolek Rail Baltica Kohila kohaliku peatuse rajamiseks. Lisaks paigaldatakse 16,7 kilomeetrit piirdeaedu, 6 kilomeetrit müüritökeid ja 18 raudteetruupi.

Raudtee põhitrassi ehitamiseks vajalikud raadamistööd on Riigimetsa Majandamise Keskuse poolt eelnevalt suures osas juba tehtud. Rail Baltic Estonia on koostöös Maa-ametiga tänaseks omandanud ka antud lõigus enamiku vajaolevatest maadest, mis võimaldab alates juunist alustada raudteerajatiste ehitamist.

“Esimesena on plaanis hakata ehitama Kohila ökodukti ja Sihi tee kergliiklustunnelit. Seejärel on tööplaanis Kohila liiklussõlme rajamine, mis koosneb viiest maanteeviaduktist,” ütles Trei. Verston soovib kõik seitse rajatist valmis saada 2025. aasta lõpuks ning muldkeha 2026. aasta lõpuks. Riigihankelepingu järgi peavad kõik tööd olema tehtud 2027. aasta sügiseks. Raplamaa põhitrassi raudteetaristu I etapi lepinguline maksumus on ligikaudu 60 miljonit eurot.

Kõige mahukam osa projektist on Kohila liiklussõlm. Kohas, kus tulevane raudtee ristub Tallinn-Rapla-Türi maanteega, ehitatakse T15 Kohila viadukt. Lisaks rajatakse Kohila piirkonna liiklusohutuse tagamiseks Urge ja Harakapesa viaduktid. Väiksemate teede ja raudtee ristumiskohtadesse ehitatakse Härjaoja ning Salutaguse teeviaduktid. Autoliiklus hakkab seal kulgema üle raudtee.

Tallinn-Viljandi maantee äärde ümbersõidutee

Maanteeviaduktide ehitamise ajaks rajatakse Harakapesa ristmikust kuni Urge ristmikuni ajutine kahe-suunaline ümbersõidutee pikkusega 1,2 kilomeetrit, mis hakkab kulgema paralleelselt Tallinn-Rapla-Türi maanteega. Ühistranspordi liiklust ümbersõit ei mõjuta, kuna olemasolevad bussipeatused paiknevad enne ja pärast ümbersõidu teelõiku. Ümbersõidutee ehitamine algab orienteeruvalt mai lõpus ning autoliiklus suunatakse sinna käesoleva aasta sügisel.

“Praeguste plaanide järgi sulgeme 2025. aastal ajutiselt ehitustööde ajaks Urge tee. Liikluse ümbersuunamisest anname kohalikele elanikele kindlasti varakult teada,” ütles Trei.

Tulevane Rail Baltica raudtee jääb Kohila alevi keskusest umbes 2 kilomeetri kaugusele ning rajatakse peamiselt põllumassiividele. Töötsooni lähedusse jäävate eramute ja ettevõtete kinnistutele tagatakse ehitustööde ajal ligipääs. Kokku ehitatakse erinevaid juurdepääsuteid 14 kilomeetri ulatuses.

Jalakäijatele ja ratturitele tagatakse ehitusalas ohutu liiklemine. „Võtame kasutusele erinevad meetmed, et Kohila piirkonna elanike liiklustravalisus ehitustööde ajal ei halveneks. Üritame võimalikult vähe häirida inimeste ja ettevõtete igapäevaelu,” kinnitas Trei. Ehitustöödega seotud küsimusi võib esitada e-posti aadressidel indrek.trei@verston.ee ja raplamaa@rbe.ee.

Raplamaa põhitrassi II etapi ehitus

Sügisel alustab Verston koos Järelpinge Inseneribürooga põhitrassi II etapi ehitustöödega, mille alguspunkt on Kohila vallas Loone külas. 7,1 kilomeetri pikkusest raudtee muldkehast rajatakse Kohila valda 2 kilomeetrit, ülejäänud trass saab kulgema Rapla vallas. Selle ehitusetapi viiest raudteerajatistest kolm jäävad osaliselt Kohila valla territooriumile.

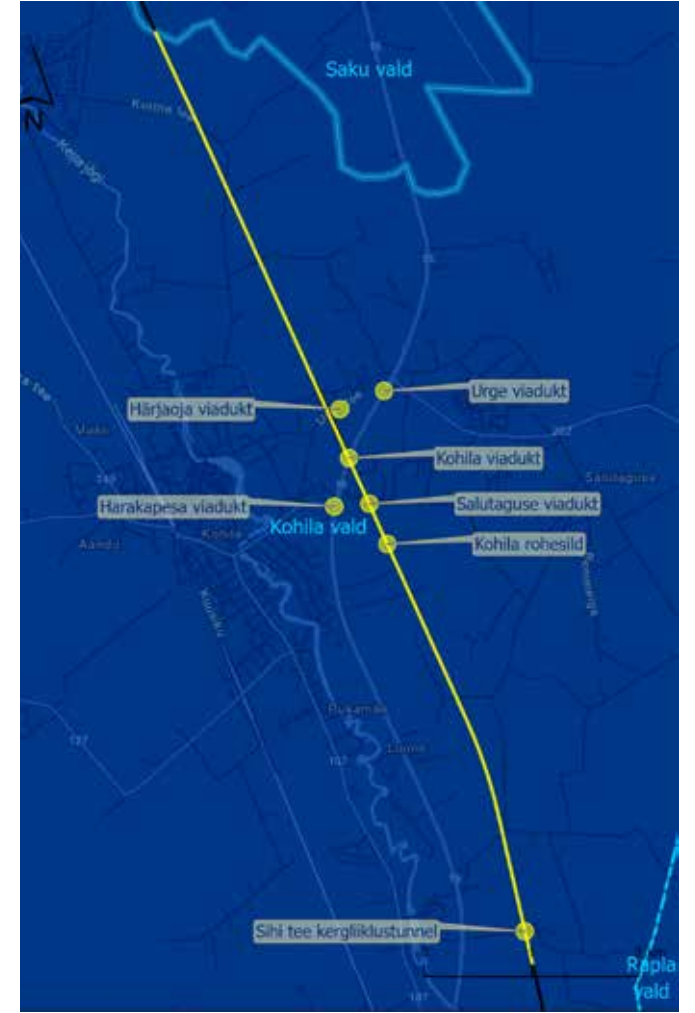
Loone-Hagudi lõigul ristub tulevane Rail Baltica raudteetrass olemasoleva Edelaraudtee koridoriga. Pureva raudteeviadukti rajamisega suunatakse Edelaraudtee üle Rail Baltica trassi. Lisaks kuuluvad teise etapi tööde nimistusse Tamme raudteeviadukt, Mälvire maanteeviadukt, kaks Rõa ökodukti ning Eestis ainulaadse, 224 meetri pikkuse raudteesilla ehitamine üle Keila jõe. Ökoduktide ja Keila jõe silla ehitus hakkab toimuma mõlema valla territooriumil. Raudtee taristu ehituse käigus rajatakse ka 10 kilomeetrit erinevaid hooldus- ja juurdepääsuteid. Praegu on tööd projekteerimise faasis ja paralleelselt viiakse lõpule maade omandamist antud lõigul. Teise etapi maksumus on ligikaudu 47 miljonit eurot.

Rapla maakonna põhitrassi I ja II etapi ehitamiseks tegid ühispakkumise Verston ja Järelpinge Inseneribüroo. Põhitrassi mõlema lõigu tööprojekti projekteerib Reaalprojekt OÜ koostöös Järelpinge Inseneribürooga, kes projekteerib rajatised. Tööde tellija ja finantseerija on Rail Baltic Estonia.

Verstoni jaoks on tegemist neljanda ja viienda Rail Baltica projektiga. Eelmise aasta detsembris alustati Rae vallas Rail Baltica Põrguvälja tee maanteeviadukti ehitamist ning tänava märtsis Juula ja Alu maanteeviadukti ning Kodila raudteerajatiste ehitamist Raplamaal.

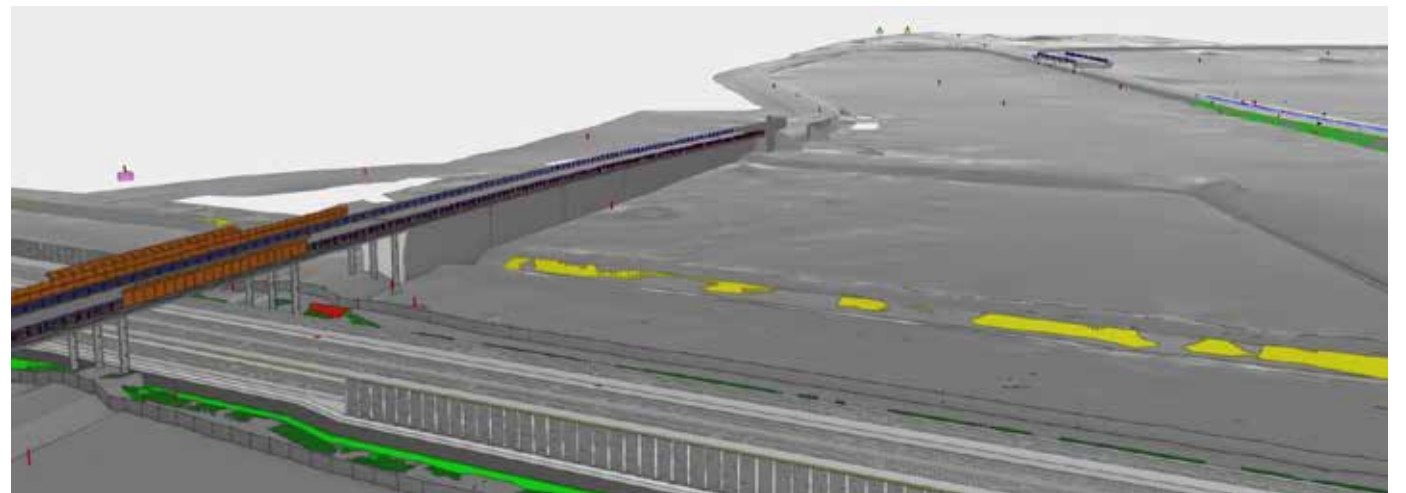
2010. aastal tegevust alustanud Verston on kasvanud Eesti üheks suuremaks tee-ehituse ja korrashoiu täisteenust pakkuvaks ettevõtteks, mis panustab valdkonna arengusse, kaasajastamise ning efektiivsuse suurendamisse. Verston on seadnud ambitsioonika eesmärgi saada maailma kõige keskkonnasäästlikumaks taristuettevõtteks.

Ettevõtte on koos partneritega ehitanud mitu riigile olulist objekti, näiteks Reidi tee Tallinnas, kommunismiohvrite memoriaali taristu, Saarde tuulepargi teedetaristu ning Tallinna ja Ämari lennujaama laiendused, asfalteerinud Tartu maantee Ardu-Võõbu ja Võõbu-Mäo neljarealisi lõigud. Suuremate objektidest on praegu töös Sopi-Tootsi tuulepargi teedetaristu rajamine ja Pärnu-Uulu neljarealise teelõigu ehitus. Ettevõtte annab tööd ligi 330 inimesele. Oma tegevusvaldkonnas on Verston esimene ehitusettevõtte, kes liitus Rohetiigriga.

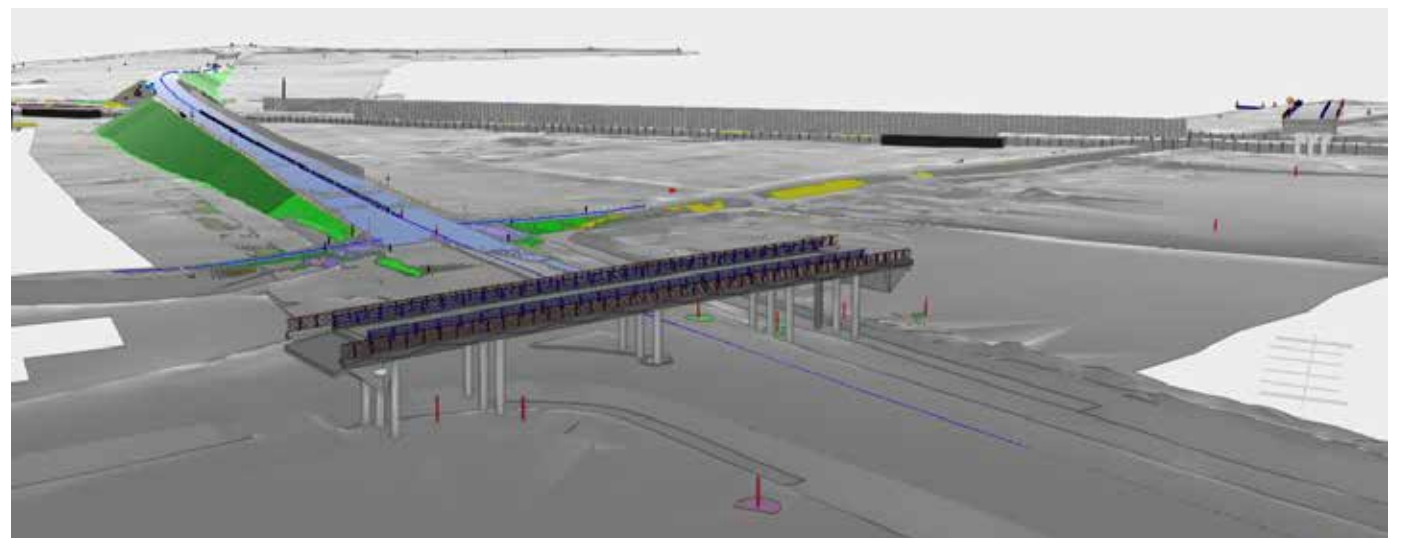
Rail Baltica Raplamaa põhitrassi raudteetaristu I etapp.

Kaart: Rail Baltic Estonia

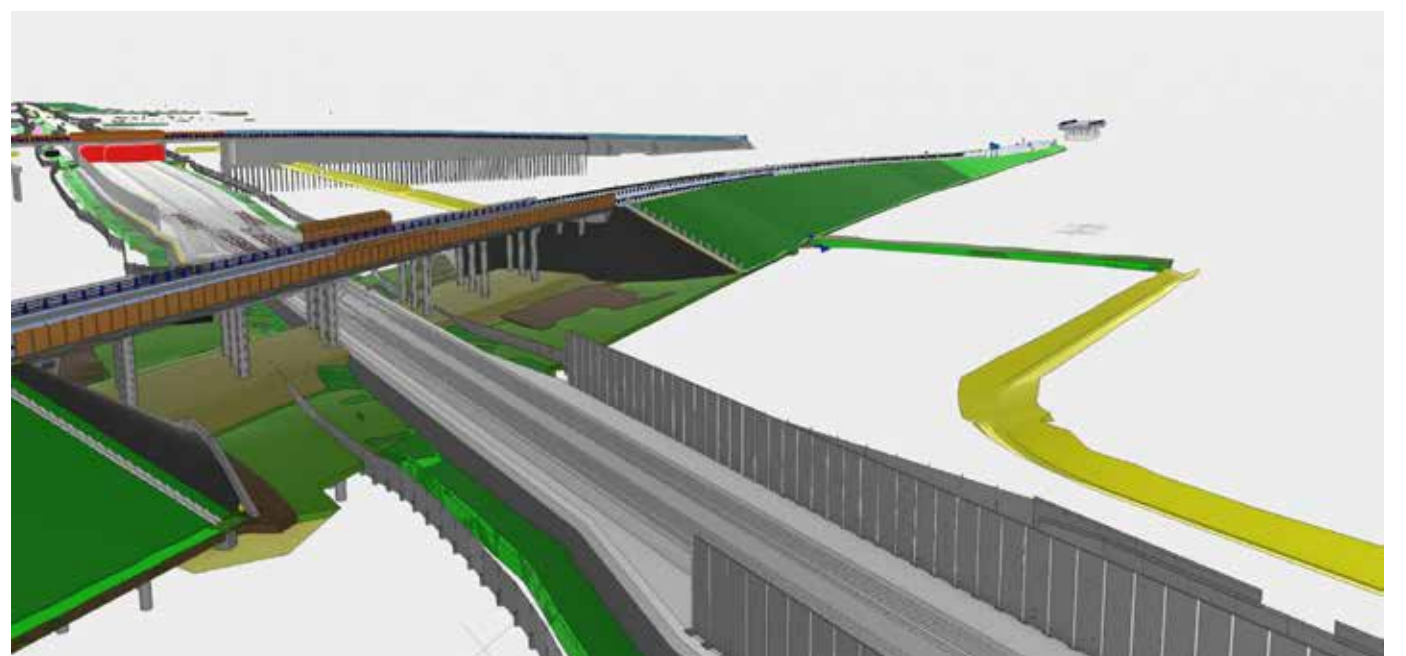
Härjaoja viadukt

Joonis: Verston

Harakapesa viadukt

Joonis: Verston

Kohila viadukt

Joonis: Verston

TERVISEKASSA

MAI 2024

Tervis ja TURVALISUS

Tule rinnavähi sõeluuringule ka siis, kui kaebused puuduvad

Tervisekassa ootab sel aastal rinnavähi sõeluuringule ligi 104 000 naist vanuses 50–74 aastat.

Rinnavähk on endiselt Eesti naistel kõige sagedamini esinev vähivorm – igal aastal haigestub üle 900 naise ja neist umbes veerandil on haigus avastamise hetkel juba kaugele arenenud. Rinnavähi sõeluuringul on aga lootust leida vähk varajases faasis, kui ravi on lihtsam ja kergemini talutav ning tervenemine täiesti võimalik.

Selleks, et kutsutud saaksid sõeluuringul käia võimalikult kodu või töökoha lähedal ja endale sobival ajal, on suureks abiks kolm mammograafiabussi, mis terve aasta vältel Eestis ringi sõidavad. Aega saab broneerida ka statsionaarsete teenuseosutajate juurde.

Rapla maakonnas on mammobuss alati aasta teisel poolel – Rapla linnas juulis-augustis ja teistes omavalitsustes sügisel.

Rinnavähi sõeluuringus kutsub sihtrühma naised osalema **Tiina Mitt**, kel avastati viis aastat tagasi sõeluuringu käigus rinnavähk. “Julgustan kõiki kindlasti sõeluuringust osa võtma ja seda ka siis, kui

kaebused puuduvad. Ka minul ei olnud ühtegi sümptomit, ent võtsin siiski iga kord, kui uuringule kutsutud olin, sõeluuringust osa. Tänu sõeluuringule saadi haigusele järele piisavalt vara ning ravi oli seetõttu tulemuslik,” sõnas Mitt.

Sel aastal on tasuta uurin-gule oodatud ravikindlustatud ja -kindlustamata naised sünniaastaga **1950, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972 ja 1974**. Aja broneerimiseks kasutage Terviseportaali või pöörduge sobivasse tervishoiuasutusse. Oluline on sõeluuringul osaleda ka kaebuste või sümptomiteta, sest varajases staadiumis rinnavähk endast märku ei anna.

Möödunud aastal püstitati nii emakakaela-, rinna- kui ka soolevähi sõeluuringu osalusmäära rekordid ning esimest korda on kõigi kolme sõeluuringu osalusmäär üle 60%.

Rapla maakonnast võttis rinnavähi sõeluuringust eelmisel aastal osa 71% kutsututest (üleriiklikult osales uuringus 65%). Varasemate aastatega võrreldes on sõeluuringu hõlmatud tublisti kasvanud. Mida rohkem naised osaleb sõeluuringul, seda vähem on rinnavähist põhjustatud surmasid. •

TERVISEKASSA

Tina Mitt / Lähinud ravi 2018

Mina olen

ELAV TÕESTUS

Varakult avastatud haigust on lihtsam ravida.

TULE RINNAVÄHI SÕELUURINGULE!

2024. a on tasuta uuringule kutsutud kõik naised sünniaastaga **1950, 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972, 1974.**

sõeluuring.ee

Elu on ees

Mammograafilise uuringu meespea ja läbiviimine

- Uuringupäeval tuleks hoiduda deodorandi, kehakreemi ja -puudri kasutamisest, sest need võivad mõjutada röntgenipildi kvaliteeti.
- Uuringu läbiviimiseks koos dokumentide vormistamisega kulub 15–20 minutit.
- Uuringuks tuleb ülakeha lahti riietada.
- Kummastki rinnanäärme-st tehakse kaks erisuunalist ülesvõtet, mis võib põhjustada ebamugavustunnet, kuid mitte valu.

Pärast uuringut

- Mammograafilise uuringu vastuse saate kokkulepitud viisil, kas e-postiga või kirja teel.
- Kui mammogramm näitab muutusi rinnanäärme-koos, kutsutakse teid täiendavatele uuringutele. Tagasikutsututele tehakse täiendavaid mammograafilisi ülesvõtteid ning vajadusel uuritakse rin-da ultraheliga või võetakse koeproov.

FOTO SHUTTERSTOCK

Rinnakabinet Raplamaa Haiglas

Raplamaa Haiglas on avatud rinnakabinet 1 kord kuus.

Vastuvõttu teostab **üldkirurg-mammoloog dr. Agne Kukk**,

kes ootab oma vastuvõtule patsiente diagnoosidega:

- Rinnanäärme haigused (nt. täpsustamata tükk rinnas)
- Rinnapiirkonna nahamuutused
- Rinnavähi kõrgeenenud perekondliku riskiga patsientide kontroll
- Rinnavähk, selle kahtlus
- Rinnavähi ravi järelkontroll, vajadusel retseptide pikendamine

Vajalik saatekiri.

Rinnakabinetid

- **AS Mammograaf:**
Registreerimine telefonil **627 4470** tööpäevadel kell **8.30–17.00**.
- **Mammograaf Rinnakliinik**
Tallinn, Estonia pst 1/3 (II korrus)
Telefon: **627 4222**.
Registratuur avatud: **9.00–16.30**
kesklinn@mammograaf.ee
- **Mammograaf Rinnakliinik**
Tallinn, Kotka 12 (A korpus)
Telefon: **627 4470; 515 5405**.
Registratuur avatud: **8.30–17.00**
info@mammograaf.ee
- **Põhja-Eesti Regionaalhaigla**
Tallinn J. Sütiste tee 19
Telefon: **617 2405, 5300 6334**
Registratuur avatud: **8.00–16.00**
- **Ida-Tallinna Keskhaigla**
Tallinn, Pärnu mnt 104 (Magdaleena radioloogia osakond, C korpus, I korrus)
Telefon: **606 7684, 666 1900**

Mammograafibusside ajad Raplamaal

- **Rapla vald**
Rapla Haigla kõrval
08.07.2024 – 02.08.2024
Registreeruda numbril: **6274470**
- **Kohila vald**
Kohila Keskväljaku parkla
16.10.2024 – 18.10.2024
Registreeruda numbril: **6003155**
- **Kehtna, Kehtna vald**
Kehtna, Coop kaupluse parkla
21.10.2024 – 22.10.2024
Registreeruda numbril: **6003155**
- **Järvakandi, Kehtna vald**
Kandi Konsumi parkla
23.10.2024
Registreeruda numbril: **6003155**
- **Märjamaa alev, Märjamaa vald**
Märjamaa Rahvamaja kõrval
29.10.2024 – 31.10.2024
Registreeruda numbril: **6003155**

MAI 2024

TERVISEKASSA

TERVIS JA TURVALISUS

TERVISEKASSA

Mina olen
ELAV TÕESTUS

Varakult avastatud haigust on lihtsam ravida.

TULE EMAKAKAELAVÄHI SÕELUURINGULE!

2024. a on tasuta uuringule kutsutud kõik naised sünniaastaga 1959, 1964, 1969, 1974, 1979, 1984, 1989, 1994.

sõeluuring.ee

Elu on ees

Kogemuslugu: juhuslik HPV test tuvastas vähieelse seisundi

KATRI REINSALU

Sänni oli 28-aastane, kui ta ebatavalise veritsusega naistearsti visiidile pöördus. Täna sellele ajale tagasi vaadates on tal hea meel, et ta oma kahe väikese lapse kõrvalt terviseprobleemi tõsiselt võttis. "Ma ei muretsenud, et midagi korra ära oleks, aga läksin lihtsalt kindluse ja kontrolli mõttes," räägib ta.

Arst võttis noorelt emalt muuhulgas ka PAP-testi. Testile järgnes ootamatu kõne, et testi näitajad ei ole head. Tulemus tegi arsti murelikuks ja ta kutsus Sänni kolposkoopiasse, mis võimaldas olukorda põhjalikumalt uurida.

Järgnes diagnoos, et Sännil on raske astme düsplaasia, mille põhjustas inimese papilloomiviirus (HPV). Emakakaela rakkudes olid tekkinud muutused ja Sännil tuvastati vähieelne seisund.

Arst soovitas emakakaela konisatsiooni ehk operatsiooni, millega lõigatakse emakakaelalt välja muutunud rakkudega ala. Veel enne, kui noor naine jõudis operatsioonile, tegi ta positiivse rasedustesti. Sänni oli jäänud oma kolmanda lapse ootele. "Võtsin arstiga ühendust, võtsin end arvele ja küsisin, mis edasi saab," meenutab ta. Arst oli toetav ja julgustav ning ütles, et operatsioon tehakse pärast raseduse lõpuni kandmist. "Ma usaldasin arsti, aga ega mul valikuvариante ka ei olnud," räägib Sänni.

Kuigi olukord oli hirmutav, siis püüdis Sänni raseduse ajal positiivset suhtumist hoi-

da ja oma tervise eest võimalikult hästi hoolt kanda. Värske beebi kõrvalt ja ligi aasta pärast esmast murettekitavat leidu läks Sänni operatsioonile.

Operatsioon tehti üldnarkoosis ja õhtuks sai naine juba koju, kuid taastus veel mitu päeva. Sänni mäletab, et tundis hirmu esimese kontrolli ees pärast operatsiooni. "Äkki ta ei saanud kõike kätte," mõtles ta. "Aga arst ütles, et kõik on hästi ja proovid on korras," ütleb nüüd Sänni. Neli aastat hiljem on Sänni proovid jätkuvalt korras. Kontrollis käib ta korra aastas.

Ta oli diagnoosi saamise hetkel kõigest 28-aastane ja ei kuulunud isegi emakakaelavähi sõeluuringu vanusegruppi. "See oli õnnelik juhus. Kui ma oleks kaks aastat hiljem läinud, siis ma ei kujuta ette, kas mul oleks nii hästi läinud," räägib ta.

Ta julgustab kõiki naisi end HPV-ga kurssi viima ja sõeluuringus osalema, sest rakumuutused ei anna endast märku. Vaid proov näitab tegelikku olukorda. "Usalda alati oma arsti ja tee temaga koostööd," lisab Sänni juurde.

2024. aastal on kutsutud emakakaelavähi sõeluuringule ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1959, 1964, 1969, 1974, 1979, 1984, 1989, 1994. Sõeluuringus osalemiseks on võimalik teha ka HPV kodutest. Nii on proovi andmine naistele veelgi mugavam ja kättesaadavam.

Emakakaelavähi sõeluuringul osales möödunud aastal üleriiklikult 66% kutsututest, kuid Raplamaal jäi osalusprotsent veidi väiksemaks, osales 64% kutsututest.

Vähk, mille vastu saab vaktsineerida

Kas teadsid, et HPV nakkuse vastu on võimalik vaktsineerida? Inimese papilloomiviirus ehk HPV on laialt levinud, kuid ohtlik viirus, mis põhjustab mitmeid pea-, kaela- ja genitaalpiirkonna vähijuhte ning vähieelseid seisundeid. Kuid seda on võimalik ennetada vaktsineerides.

Seejuures on oluline vaktsineerida ka poisse, sest viirus ei ohusta vaid naisi. HPV põhjustab ka meestel vähki, mida on võimalik vaktsineerimisega ennetada. Poiste vaktsineerimisega kaitseme nende enda tervist ja aitame ka vähendada viiruse üldist

levikut elanikkonnas. Erinevalt naistest puudub meeste puhul testimismeetod, mis võimaldaks tuvastada varajases staadiumis HPV viiruse poolt põhjustatud rakumuutusi, mistõttu on poiste vaktsineerimine eriti oluline.

Maailmapraktikas vaktsineeritakse HPV vastu tüdrukuid ja poisse juba aastaid. Vaktsiini Gardasil 9 efektiivsus on kõrge ja selle võimalikud kõrvaltoimed kerged.

Eestis vaktsineeritakse 12-14-aastasi noori, sest siis on see kõige efektiivsem. Täiendavalt võimaldatakse HPV vastast vaktsineerimist ka kõigile 15-18-aastastele, kes pole varasemalt HPV vastu vaktsineeritud. Vaktsineerimine on tasuta kõigile 12-18-aastastele poistele ja tüdrukutele.

Ojaveere Teraapiakeskus Raplas
(Kuusiku tee 6) ootab kõiki mudilasi koos vanematega laulujoonistama.

Koos muusikaterapeut Kertu Rummeliga sünnivad laulutsused lauludes ja laulud joonistades. Selline lähenemine toetab õppimist, pakub osalemiskogemust ning eduelamusi. Laulu- või joonistusoskust ei ole oluline, peamine on ühiselt veedetud kvaliteetne vanem-laps aeg.

Üritus on tasuta: vanem-laps 15 eur.

Vanem ja kaks last 20 eur. 2 vanemat ja 2-3 last 25 eur.

Vajalik on registreerumine e-postil: info@ojaveere.ee.

Rohkem infot www.ojaveere.ee

Jämesoolevähi sõeluuringus tuleb käia enne kaebuste tekkimist

Jämesoolevähk on sageli esinev haigus, mis ohustab peaaegu võrdselt nii naisi kui ka mehi. Eestis haigestub jämesoolevähi igal aastal peaaegu 1000 inimest.

Vähk hakkab tekitama kaebusi, kui sümptomeid alles siis, kui on organismis levinud. Kuid sõeluuringus osalemine võimaldab jämesoolevähi varasemas staadiumis avastada ja aitab raviga õigeaegselt alustada. Jämesoolevähi sõeluuringule kutsutakse 60-68-aastaseid

mehi ja naisi iga kahe aasta tagant.

2024. aastal on kutsutud jämesoolevähi sõeluuringule ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised ja mehed sünniaastaga 1956, 1958, 1960, 1962, 1964.

Jämesoolevähi sõeluuringul kasutatakse peamise mee-

todina peitveretesti, mille abil saab avastada roojas leiduvat verd.

Edukas jämesoolevähi sõeluuring aitab ära hoida kolmandiku jämesoolevähi surmadest. Möödunud aastal osales soolevähi sõeluuringul üleriiklikult 62% ja Raplamaal 66% kutsututest.

Ligi 25 000 last on ohtlike nakkushaiguste vastu kaitseta

Maailma terviseorganisatsiooni (WHO) andmetel päästetakse igal aastal tänu vaktsineerimisele 2-3 miljonit inimest. Tõhusama immuniseerimisega saaks päästa veel 1,5 miljonit.

Kui veel 2014. aastal ületas laste vaktsineerimisega hõlmatus Eestis kõigi olulisemate riikliku immuniseerimiskava vaktsiinide löikes WHO soovituslikku 95% ja püsis 2021. aastani üle 90%, siis viimastel aastatel on vaktsineerimisega hõlmatus järsult langenud ja jääb praegu sõltuvalt vaktsiinist keskmiselt vaid 73-85% vahele.

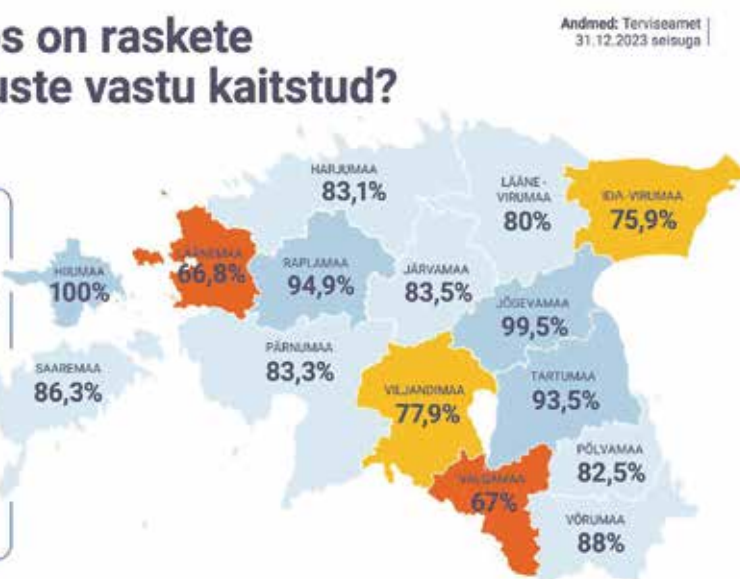
2023. aasta seisuga on Eestis ligikaudu 25 000 kuni 16-aastast last õigeaegselt vaktsineerimata. Võrreldes nii mõnegi teise maakonnaga on pilt Raplamaal veel võrdlemisi hea. Raplamaal on difteeria, teetanuse, läkakõha ja

Kas Sinu laps on raskete nakkushaiguste vastu kaitstud?

Difteeria, teetanuse, läkakõha ja laste halvatus ning leetrite, mumpsu ja punetiste vastu on 2-aastastest lastest vaktsineeritud keskmiselt 84%

soovituslik ~95%

70-80% alla 70%

laste halvatus ja leetrite, mumpsu ja punetiste vastu vaktsineeritud 94,9% 2-aastastest lastest.

Iga lapse organismi kaitseb immuunsüsteem. Meie võimuses on seda süsteemi, tema eripärasid arvestades, tugevamaks muuta. Lapsena saadud vaktsiinide toel suudab keha edaspidi edukalt

võidelda haigusetekitajatega ning ennast iseseisvalt kaitsta.

Riikliku immuniseerimiskava eesmärk on tagada laste ja noorukite õigeaegne vaktsineerimisega hõlmatus. Eestis võimaldatakse tasuta vaktsineerimist lastele ja noortele tuberkuloosi, B-viirushepatiidi, rotaviirus-

nakkuse, difteeria, teetanuse, läkakõha, punetiste, leetrite, mumpsu, laste halvatus, HPV ja b-tüübi hemofiilusnakkuse vastu.

Täiskasvanuid vaktsineeritakse difteeria-teetanuse vastu iga kümne aasta tagant. Samuti võimaldatakse tasuta gripivaktsiini riskirühmadele, sh kuni 7-aastastele lastele.

Raplamaal töötab kaks hoolduskoordinaatorit

ÜLLE LAASNER,

Raplamaa Omavalitsuste Liidu rahvatervise spetsialist

Raplamaa Omavalitsuste Liit viib aastatel 2024-2025 ellu projekti „Inimeske hoolekande- ja tervishoiusüsteemi koordineerimise Raplamaal”. Partneritena on kaasatud Raplamaa Haigla, Rapla Perearstikeskus, Märjamaa Perearstikeskus ning kõik Raplamaa kohalikud omavalitsused.

Hoolduskoordinaatorid on:

Rapla Perearstikeskuses Irita Raismaa, e-post: koordinaator@raplapak.ee, tel 5309 5920 (katab teenusega Rapla ja Kehtna vallad).

Irita: “Olen sündinud ja kasvanud Raplamaal, elanud Tartus, Tallinnas ja maailma eri paigus. Aga juba mõni aasta tagasi, kui asusin vedama Eesti Punase Risti Raplamaa seltsi, tõi tee ringiga tagasi. Hariduselt olen täishumanitaar, s.t olen õppinud nii eesti keelt ja muid keeli kui rahvusvahelist humanitaartööd. Seepärast olen kõige rahulolevam siis, kui saan töös kombineerida psühholoogiat, (kultuuridevahelist) suhtlust,

Projekti laiem eesmärk on loimida rohkem kaks suurt valdkonda – tervishoid ja sotsiaalhoolekanne. Et inimesed ei kukuks kahe süsteemi vahelt läbi.

Peamiseks tegevussuunaks on rakendada üle maakonna töösse hoolduskoordinaatorite süsteem, mille abil saavad kompleksse (nii terviseprobleem kui ka sotsiaalsed mured) abivajadusega inimesed õigeaegset ja nende vajadustele vastavat abi. Samuti saab vähendada nende inimeste lähedaste koormust asjaajamisel sotsiaalhoolekande- ja tervishoiuvaldkonnas. Selleks on kahes perearstikeskuses asunud täiskohaga tööle hooldus-

koordinaatorid, kes katavad teenusega kogu maakonda.

Kompleksse abivajadusega inimesele korraldatakse tema vajadustele vastav tervikhindamine, koostatakse juhtumiplaan ja leitakse sobivad toetused ja teenused. Aga ka väiksemate muredega saab abi hoolduskoordinaatoritelt, et leida järgmine samm, kui kõik tundub liiga keeruline. Perearstikeskustes töötavad hoolduskoordinaatorid aita- vad perearste ja ödesid just sotsiaalteemade lahendamisel.

Teine suur eesmärk on maakonna erinevate võrgustike kokkutoomine ja nende tugevdamine. Nendeks võr-

dinaatori töös tuleb ilmselt kasuks aga see, et tänu kogemustele üritan hoiduda inimestele kitsaste hinnangute andmisest. Tuge vajava inimese jaoks on see oluline.”

Märjamaa Perearstikeskuses Kristi Jürgenson, e-post: kristi.jurgenson@perearstid.ee, tel 540 05894 (katab teenusega Märjamaa ja Kohila vallad).

Kristi: “Olen 34-aastane ja terve oma elu Märjamaa elanik olnud. Olen abielus ja kolme lapse ema. Olen aktiivne ja noor naine, kellele meeldivad huvitavad ja põnevad väljakutsed! Töötan Märjamaa Perearstikeskuses aasta algusest ja olen hoolduskoordinaator. Hõlman oma ametiga

gustikeks on perearstid, öed, sotsiaaltöötajad, teenusepakkujad, tugispetsialistid, haigusseksid, hooldekodude juhid ja erinevad tugigrupid. Võrgustikutööd koordineerib Anne-Ly Reede (reedeannely@gmail.com, tel 520 9527).

Projekti rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) toetusel meetmest „Iseseisvat toimetulekut toetavate ja kvaliteetsete sotsiaalteenuste ning hooldusvõimaluste tagamine”. Raplamaa projektijuht on Ülle Laasner, e-post: ylle.laasner@raplamaa.ee, tel 528 4090

FOTOD: CAMILLA KÄNNOLA, RAPLAMAAL SÕNUMID

Raplas toimub tugigrupp dementsusega inimeste lähedastele!

HANNA-STIINA HEINMETS,

Dementsuse Kompetentsikeskuse konsultant

Tihti arvatakse, et mäluhäired kaasnevad vananemisega. Inimesed kurdavad, et nad unustavad poodi minnes ära, mida nad pidid ostma või teise tuppä minnes ei meenu, miks sinna mindi.

Seda juhtub ka noortel inimestel ja tihti on selle põhjuseks tähelepanu kadumine, sest infot meie ümber on palju ning kõike ei suuda ja ei peagi meelde jätta. Tavaliselt aitab siis endale teadvustamine, et tuleb olla rahulik ja tähelepanelikum, näiteks poodi minnes koostada ostunimekiri, et vältida tähelepanu kadumist.

Dementsusega on aga teisiti. Dementsus võib kujuneda välja mõne progresseeruva kuluga ajuhaiguse

tagajärjel. Dementsuse kõige levinumateks vormideks on näiteks Alzheimeri tõbi, Parkinsoni tõbi, Lewy kehakeste haigus, samuti vaskulaarne dementsus, mille taga peitub mõni raske krooniline veresoonehaigus. Samuti võib dementsuse põhjustajaks olla ka trauma, insult, alkoholism vms. Inimesed võivad dementsuse all kannatada aastaid.

Tavaliselt tekivad dementsuse algfaasis lühimäluhäired, asjad hakkavad kaduma, ülesanded hakkavad ununema, igapäevase info meeldejätmise muutub võimatuks ja võivad tekkida suhtlusprobleemid. Ümbritsevad inimesed võivad seliseid ilminguid tõlgendada väsimuse, vanuse või iseloomu muutusega.

Kahjuks paljud inimesed ei julge arsti juurde minna isegi siis, kui märgatakse juba selgeid dementsusele viitavaid sümptomeid. Varane diagnoosimine on aga väga oluline, sest 10% haigustest

on ravitavad. Ei ole veel leitud ravimit, mis pöördumatu dementsussündroomiga haigust raviks, aga on olemas ravimid, mis pidurdavad haiguse süvenemist.

Haiguse süvenedes ilmnevad dementsusega inimesel veelgi selgemalt mälu-, toimetuleku- ja käitumishäired. Õige diagnoosi puhul saab dementsusega inimest paremini aidata, temaga teadlikult suhelda, et ennetada konflikte, kohandada keskkonda, toetada toimetulekut ning nõustada tema lähedasi.

Oluline on, et lähedased saavad aru, mida see haigus tähendab ja teavad, kust võib abi, teenuseid ning toetust saada, et selles pikas protsessis ise vaimselt ja füüsiliselt vastu pidada.

Dementsuse Kompetentsikeskus aitab ellu kutsuda tugigruppe dementsusega inimeste lähedastele. Üleeestiline võrgustik koondab endas ligi 30 tugigruppi. Täpsem info ja kalender on leitav

nii Märjamaa kui Kohila valda. Olen toeaks perearstidele ja ödedele ning mõlema valla elanikele, abivajajatele ja nende lähedastele. Kuulan ja aitan, et asjad sujuksid hästi ja kiirelt.”

FOTOD: CAMILLA KÄNNOLA, RAPLAMAAL SÕNUMID

Tugigrupp toimub 30. mail kell 17.00-19.00 Rapla Hooldekeskuses, Kuusiku tee 5.

Olete südamest oodatud! Palume oma osalusest teavitada telefonil 5209527 või e-kirjaga reedeannely@gmail.com.

Seminar ja tugigrupp on kõigile tasuta! Kohapeal ja game tasuta infomaterjale.

Dementsuse Kompetentsikeskuse kodulehel: www.dementsus.ee

Mis on tugigrupp?

Lähedased on tihti silmitsi olukorraga, kus vajatakse asjakohast informatsiooni, tuge või nõuandeid, et mõista ja tulla toime dementsussündroomi põdeva pereliikmega. Tugigrupis saavad kokku inimesed, kes üksteist mõistavad ja kellel on sarnased mured – seal jagatakse informatsiooni, kogemusi ja nippe. Tugigrupi kõige olulisem roll on toetuse jagamine. Tugigrupi kohtumised on konfidentsiaalsed – kõik, mis seal räägitakse jääb tugigruppi!

Õnnetus ei hüüa tules

Me kõik loodame, et suvi tuleb rahulik ja muretu. Samas tasub mees pidada, et õnnetused ei hüüa tules ning lähedaste heaolu, elu ja tervise eest tuleb seista igal ajal. Mida rohkem on kollektiivis inimesi, kes oskavad anda esmaabi, seda turvalisem on töökeskkond.

Numbrid näitavad, et elupäästvat abi antakse, sh elustama hakatakse, vaid 1/3 juhtudest. Vähene esmaabioskus maksab igal aastal kümneid inimesi.

Registreerige oma töötajad Eesti Punase Risti esmaabikoolitusele ja kasvatage ettevõttes valmisolekut anda esmast abi õnnetuse või terviserikke korral!

Raplamaa Punase Risti lähenevad koolitused:

- **29. mai (K) kell 10.30-15.30 esmaabikoolitus** (16h), e-õpe + praktikum
- **17-18. juuni (E-T) kell 10.30-17.00 esmaabikoolitus** (16h)

Valikus olevad koolitused:

- **Esmaabi põhikoolitus** (16 akadeemilist tundi): nii kontakt-õppena kui osaliselt e-õppena. Oodatud on kõik esmaabihuvilised, aga see sobib ka autokooli õpilastele, asutuste esmaabiandjatele ja relvaloa taotlejatele;
- **esmaabi täiendkoolitus kontaktõppena** (8 akadeemilist tundi);
- **elupäästva esmaabi lühikoolitus** (4 akadeemilist tundi) – põnev lühikoolitus, mis sobib kõigile kollektiividele, sõprus- ja meeskondadele.

Koolituste kohta saab infot e-posti aadressilt raplamaa@redcross.ee ja helistades 53479168.

EOB Psychology & Learning

PSÜHHOLOOG

Õppenõustamine, sh vaimsete võimete ja psüühiliste protsesside hindamine, psühholoogilise toe, uuringute ja meditsiinilise abi vajaduse välja selgitamine (neuroarengulised häired, meeoleolu- ja ärevushäired, söömishäired).

Igapäevane koostöö samas paigas asuva **eripedagoogilist tugiteenust** pakkuva ettevõttega Õpilaegas, mistõttu on kliendil vajadusel võimalik ühest kohast saada ka eripedagoogilist abi.

Ettevõtte tegutsemise aluspõhimõtted:

- Töenduspõhistele lähenemistele tugineva kvaliteetse ja tõhusa kliendikeskse ja diskreetse psühholoogilise ja õppenõustamisteenuse pakkumine.
- Kliendi vajadustest lähtuv ja ravitõhususe poolest maailma teraapiate tippu kuuluva kognitiiv-käitumusliku teraapia alustele tugineva nõustamismetoodika kasutamine, millesse kuuluvad nii vestlused kui ka harjutused/kodutööd arendamiseks eneseanalüüsi, probleemilahendus-, eneseseire-, eneseregulatsioonioskusi ja emotsionaalset tasakaalust, positiivsemat/realistlikumat mina- ja maailmapilti ja mõttetevõime, konstruktiivsemaid suhtlemisviise ja igapäevaseid enesejuhtimisoskusi.
- Koostumiste selge eesmärgistamine ning tulemuslikkusele orienteeritus.
- Hindamistes valideeritud ja usaldusväärsete mõõtmis- ja hindamisvahendite kasutamine.

Kellele:

- Täiskasvanutele
- Noortele ja lastele (kuni 12a laste puhul tugineb nõustamine koostööle vanemaga)
- Koolidele, lasteaedadele. Lepitus ja tugiteenus, psühholoogiline hindamine (IAJK psühholoogi osa täitmiseks ja edasiste tugimeetmete planeerimiseks), konsultatsioon ja nõustamisteenus lapsevanematele, õpilastele ja kooli juhtkonnale ning personalile. Võimalik sõlmida soovi korral püsiv koostööleping.
- Eraettevõtetele ja asutustele. EOB Psychology & Learning on sobilik koostööpartner tagamaks vaimse tervise teenust oma asutuse juhtkonnale ning töötajatele toetamiseks isiklikku rahulolu, suhteid meeskonnas ja mujal, tööalast sooritust ja ennetamaks läbipõlemist.

Loengud, koolitused vaimse tervise teemadel.

Asukoht: **Rapla kesklinn, Tallinna mnt 22, 4.korrus.**

Kontakt: info@eobpsy.com; 5350 5107; www.eobpsy.com

MAI 2024

TERVIS JA TURVALISUS

Kerksuskeskus pakub infot ja nõu ka kriisi ajal

KATRI REINSALU

Mida teha siis, kui telefonid ja internet enam ei tööta ja info ei liigu? Sellises kriisiolukorras peaks inimestele nõu pakkuma lähim kerksuskeskus. „Sa pöördud sinna siis, kui sa ei saa enam ise hakkama või vajad infot toimuva kohta,” selgitas Lääne päästkeskuse Rapla-Järva-maa päästepiirkonna juhataja Tanel Vahter.

Sobivaim koht kerksuskeskusele on selline, kus inimesed on juba harjunud käima. Raplamaal võib see tähendada rahvamaja, raamatukogu või näiteks spordihoonet. See on paik, kus täna peetakse spordivõistlusi, tantsitakse rahvatantsu või saadakse niisama kokku. Nii on see ka kriisi ajal

loomulik koht kogunemiseks. Vahastu puhul toimib kerksuskeskuseks näiteks Trehvamise tare, Ingliseel kujuneb selleks haridus- ja kultuurikeskus.

Mõistagi peab see hoone vastama ka teatud tingimustele. Kerksuskeskus on koht, kus ka kriisi ajal on tuba valge ja soe. Seal on võimalus raadiot kuulata, oma telefoni laadida, puhata ja ka süüa teha. Kuid kõige olulisem on, et see on koht, kuhu jookseb kokku informatsioon, mida muul moel ei ole enam võimalik kätte saada. See on viimane koht, kuhu omavalitsus kriisi ajal infot saadab. Kerksuskeskuse ülesandeks jääb saadud infot kohalike seas jagada. Teistpidi on kerksuskeskus ka koht, kust omavalitsus

ja otsustajad kohalike vajaduste kohta infot koguda ja koondada saavad.

Esimesi samme kerksuskeskuste loomise poole juba astutakse, kuid on selge, et täna neid veel piisavalt ei ole. See on kogukonna võimalus ennast ise aidata. Parimad kerksuskeskuse loojad on kohalikud aktiivsed inimesed, kes saavad kokku ja arutavad omavahel läbi, kuidas nad ise võimalikus kriisiolukorras panustada saavad. Keskuste loomise mõte on selles, et üheskoos paremini hakkama saada. Näiteks olukorras, kus mitu päeva või lausa nädalat pole elektrit. Omavalitsus ja riik saavad keskuste loomist toetada, võimaldades kasutada ruume, ehitades generaatorivalmidus ja tehes muid vajalikke

investeeringuid. Viimastel aastatel on selleks ka mitmeid toetusmeetmeid. Vahter julgustab saadaolevaid vahendeid keskuste loomiseks ära kasutama.

Aga kuidas ma siis tean, kus on mulle lähim kerksuskeskus? Täna ei ole nende asukohad avalikud. On omaette küsimus, kas need peaksidki turvalisuse kaalutlusel avalikud olema. Samas on selge, et kohalikud inimesed peavad teadma, kus kerksuskeskus on, et sellest kasu oleks.

„Kerksuskeskuste süsteemi ülesehitamisega peaks ühiskond olema kerkne, paremini toimiv,” rääkis Vahter. Ta teadvustab, et täna seda süsteemi veel ei ole, kuid kindlasti, et selle loomisega tehakse tööd.

MUUD ABI- JA INFONUMBRID

112	Hädaabinumber 112 – politsei, päästjate või kiirabi kutsumiseks. Kõik mobiiltelefonid võimaldavad SIM-kaardi puudumisel helistada hädaabinumbrile, isegi kui puudub levi. www.112.ee
1247	Kriisi lühinumber Keskonnainspektsiooni infotelefonil saab anda teada avastatud keskkonnaprobleemidest või reostusohust, massiliselt surnud loomade või lindude avastamisest või mistahes keskkonnalasest õigusrikkumistest. www.kki.ee Maanteeinfokeskus ootab teateid takistustest sõiduteel. Teeolude kohta saab infot www.tarktee.ee Päästeala infotelefoni kaudu saab küsida nõuandeid kodu turvalisuse kohta ning teavitada ametnike ohtlikest ehitistest. COVID info kriis.ee
1343	Elektrilevi rikketelefonilt saab informatsiooni elektrikatkestuste korral. www.elektrilevi.ee
16 662	Mürgistusinfo telefonilt saab nõu ja abi mistahes mürgistuste korral. Terviseameti hallatud infonumbril vastatakse: E 9-21, T-P 24 h. www.16662.ee
1220	Perearsti nõuandeliin annab nõu tervisehäirete korral, mis ei vaja kiirabi sekkumist. www.1220.ee
1599	Lastearsti nõuandeliin töötab E-P kell 8-24 , kõneminuti hind 1 euro.
1492	Naiste tugiliin on anonüümne abivõimalus lähisuhtevägivalla all kannatavatele naistele.
116 111	Lasteabitelefoni 116111 on ööpäevaringne tasuta teenus, et teatada abivajavast lapsest või küsida nõuannet lastega seotud teemadel. www.lasteabi.ee
(+372) 5301 9999	Välisministeeriumi 24 h infotelefon annab nõu ja abi välisriigis hädas olles. http://reisitargalt.vm.ee

www.reisitargalt.vm.eewww.lasteabi.eewww.kriis.eewww.1220.eewww.16662.eewww.elektrilevi.ee

5301 9999

1220

1599

116 111

16 662

1343

1492

1247

112

Kriisikindlad oleme paindlikus koostöös

TEELE OJASALU

Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskus
Vabariiklike konsultant

Möödunud aastal Siseministeeriumi ja Kodanikuühiskonna Sihtkapitali ellu kutsutud kodanikuühiskonna innovatsioonifond suunab kohalikke omavalitsusi ja kogukondi koostööle. Taotlemise eelduseks on ühiselt kaardistatud vajadused ja kokku lepitud lahendused. Üks ei saa teiseta: KOV peab end aktiivselt oma kogukondade kitsaskohtadega kurssi viima ja vastupidi, elanikud teavitama KOV-i enda ootustest selgelt ja lahendusi pakkudes.

Julgeolekulukorras tingituna on ka 2024. aastal innovatsioonifondi fookuses just elanikkonnakaitse. Selle aluseks on elanike valmidus end ise kaitsta ja üksteist abi saabumiseni aidata nii igapäevastes õnnetustes kui ka äärmuslikes oludes.

OLULINE:

- Teavituse koostamise hetkel ei olnud voor veel avatud (täpsem info kysk.ee).
- Taotlemise tähtaeg **15.10.24**.
- Projektiperiood 11.04.24-31.05.25.
- **Omafinantseering** ei ole nõutud.
- Taotleja saab olla Eestis registreeritud ja põhikirja kohaselt **avalikes huvides** tegutsev **MTÜ** või seltsingulepingu alusel avalikes huvides tegutsev **seltsing**.
- Taotluses tuleb esitada KOV-i ja Päästameti **kinnituskirjad**.
- Toetusmahud on Kehtna vallas 7091,49 €, Kohila vallas 9080,61 €, Märjamaa vallas 8815,26 € ja Raplas vallas 13603,42 €.
- **Infotund** toimub **28.05** Zoomis (registreerumine ei ole vajalik; järelvaadatav).

TOETATAKSE:

- Esmalt kogukonnasiseste ja vaheliste ning KOV-i ja kogukondade vaheliste laiapindsete ja kaasavate arutelude korraldamise elanikkonnakaitse vajaduste väljaselgitamiseks ning arendusvajaduste kokku leppimiseks, sh kriisiplaani koostamiseks või uuendamiseks koostöös kogukonnaga.
- Eelnimetatud tegevuste tõendatud täitmise järel elanikkonnakaitse arendusvajaduste lahendamiseks tegevuste elluviimist, teenuste tellimist (näiteks generaatori ühendusvalmiduse loomine, koolituste või nõustamise tellimine ekspertidelt jne) ja/või inventari soetamist, kui need on põhjendatud projekti eesmärgi saavutamiseks.

Möödunud aasta voores toetuseelarves Raplamaal jäaki ei jäänud. Kohila valla Aespa kogukond võttis fookusesse kriisikojade autonoomse elektrisüsteemi rajamise ja kriisivarude soetamise. Posti tänava kogukond pidas tähtsaimaks kriisilukorras vajalike vahendite soetamist. Kaarlisauna elamurajoon valis veevarustuse tagamise pikemaajase elektrikatkestustes. Kehtna valla Inglise piirkond keskendub esmavajaliku varustusega kerksuskeskuste loomisele. Rapla vallas võeti eesmärgiks Kaiu Hariduskeskuse evakuatsioonikohaks korraldamine. Märjamaa Valla Külavanemate Ühendus tagab hajaasustusega piirkondades elavatele kogukonnaliikmetele elektrivarustuse mobiilsete generaatoritega.

Täpsema info leiad kysk.ee, raek.ee ja oma koduvalla veebilehelt.

OMAVALITSUSTE KOGUKONNA TURVALISUSE ARUTELUPÄEVAD TOIMUVAD:

Rapla valla külade ümarlaud 06.06 kell 18.00
Kaiu Koolis
Märjamaa vallas 13.06. kell 16.00
Märjamaa Rahvamajas
Kohila vallas 13.08. kell 18.00
Kohila Vallamaja Teemant saalis

Esimene õppeaasta uue Kohila Gümnaasiumi valikainega

2023/2024 õppeaastal toimus Kohila Gümnaasiumis päris suur muutus. Kohila Gümnaasiumisse tuli uus direktor Marko Kaljuveer. Temaga kaasnes gümnaasiumisse uus valikaine nimed meedia. Mis on valikaine ja miks valida meedia?

Gümnaasiumisse minnes peab arvestama sellega, et terve gümnaasiumi jooksul on vaja saada kolm valikaine punkti. See summa oli enne neli, aga riigikaitse, mis andis kaks valikaine punkti, muutus kohustuslikuks aineks. Vajalike valikaine punktide arv on eri koolides muidugi erinev. Mina kirjutan Kohila Gümnaasiumist. Valikaine punkte saab trennidest, huviringidest ning kooli poolt pakutud valikainetest.

Alates 2023. aasta suvest on meie koolis uus direktor Marko Kaljuveer. Varasemalt on ta töötanud Eesti Rahvusringhäälingus sporditoimetuse juhatajana ning Postimees Grupi peaproductsendi ja sporditoimetuse juhina. Paljud teavad teda kui spordikommentaatorit. Olles tihedalt meediaga seotud, otsustas Kaljuveer teha Kohila Gümnaasiumisse uue valikaine nimega meedia. Jaanuarikuus, kui Marko Kaljuveer mind enda raadiosaatesse kutsus, küsisin sinna minnes temalt, et mis suuna ta soovib meie kooliga võtta. Algselt oli õpilastel arvamus, et temaga koos muutub meie kooli fookus spordile. Kuid Kaljuveer vastas minu küsimusele, et ta soovib meie koolist teha meediakooli, kuna sport tuleb ise.

Meediatunnis õpetatakse meediat kui tervikut, andes õpilastele hea arusaama, mis on meedia ja kuidas seal ringi liigelda. Lisaks on selle aine õpetaja Marko Kaljuveer ise. Kaljuveer on kutsunud meediatundi külla Tre Raadio saatejuhi Ott Ojandi, kes on olnud suureks abiks meie kooli taskuhäälingule. Rindeoperaatori Kristjan Svirgsdeni, kes andis väga hea arusaama rindeoperaatori tööst ning lasi õpilastel proovida enda varustust. Endise Õhtulehe peatoimetaja Väino Koorbergi, kellele

elulugu pakkus õpilastele väga huvi ning tema antud soovitudest on koolilehes väga palju abi. Viimasena ajakirjaniku Marju Himma, tänu kellele on Kohila Gümnaasiumi leht korrektselt kirjutatud, kuna tema aitab keeleteoetamisega. Sellised külalised on aidanud õpilastel mõista meedia erinevaid külgi. Õpilastele on õpetatud, kuidas kirjutada artiklit, teha podcast'i, läbi viia küsitlusi ja palju muud. Sellele aitab kõvasti kaasa Kohila Gümnaasiumi meediaväljaanne "Koolikaja".

"Koolikaja" koosneb ajalehest ning taskuhäälingust. Tulevikus soovime seda laiendada edasi ka kooliraadioks ja paljaks muuks. Mina olen väga aktiivne osa "Koolikaja" taskuhäälingust ning kirjutan ka lehte artikleid. Koolileht aitab õpilastel avaldada oma arvamust koolis toimuvast ning see on hea koht, kust lugeda kooli sündmustest. Kohila Gümnaasiumi koolileht "Koolikaja" ilmub kord kuus veebis. Sealt saab lugeda toimunud ürituste kokkuvõtteid, nalju, arvamused, lugusid, persoonilugusid, saab lahendada ristsõnu ning saab ka teada ülekooliliste küsitluste vastuseid.

Mul on avanenud palju võimalusi. Ma olen üks Tre Noorteraadio saatejuhtidest ning mulle on antud võimalus kirjutada Kohila vallalehte artikleid. Kõik need võimalused on mulle tulnud tänu Marko Kaljuveeri meedia kursusele. Lisaks ei osanud ma enne meediakursust ette kujutada, et sooviksin õppida ajakirjanikuks.

Meediakursust soovitan ma kõigile, kellel on vähekenegi huvi ajakirjanduse või taskuhäälingute vastu. Sealt saab väga häid kogemusi ning võimsa põhja, kuna Marko Kaljuveer ise on väga osav meedias ning tema kutsutud külalised aitavad mõista meediat võimalikult hästi. Lisaks aitab meediatund võidelda lavahirmu vastu, kuna taskuhäälingute tegemine nõuab julgust.

Silver Kuik

Kohila vallamajas on avatud infopunkt, kuhu on võimalik pöörduda Rail Baltica ehitust puudutavate küsimustega Raplamaal.

Vastuvõetud toimuvad teisipäeviti kl 9-12
Vajalik on eelnev registreerimine
raplamaa@rbe.ee või 5191 1630

WTULEVIKORONGIS

Maria Kommusaar
ehituse nooremprojektiijuht

PÜHALI HIIE PÄEV JA KEVADLAAD ON TULEMAS!

Tähistame pühapäeval, 19. mail algusega kell 10:00 Pühali Hiie istutamise kolmandat aastapäeva.

Oled oodatud koos pere ja sõpradega osa saama minu tee kulgemisest juurte juurde ehk miks Pühali Hiis loodud sai ja kuidas 7 põlvkonna ühendus esivanematega meie elusid mõjutab. Tuleme kokku, et meenutada ilusat ühisloomise päeva, et rõõmustada ja tunnetada, millist väge hiis on tänaseks endasse kogunud.

Kanname hiie traditsiooni ja loodusrahvaste pärimust üheskoos edasi! Toimub ka puude istutamine üheskoos!

Esimest korda toimub ka Pühali kevadlaad, kus saab tutvuda erinevate käsitööliste ja loojate loominguga, ning kindlasti on laadal olemas ka häid hõrgutisi.

Kevadlaadale kauplejate registreerimine:
events@pyhali.ee

Avatud on ka Pühali kohvik

Sportimiseks on avatud 2 padeliväljakut, 3 tenniseväljakut, rannavõrballi- ja korvapalli-väljak, petang ja minigolf, jalgratta laenutus.

Külalistele on sündmus tasuta!
Kohtumiseni Pühalis!

OOTAME KANDIDAATE

Raplamaa Parimad Ettevõtted 2023

TUNNUSTAMISEKS

KATEGORIAID

UUSTULNUK 2023
VÄIKE JA TUBLI 2023
RABAV TOODE 2023
RAPLAMA ARIITEGU 2023
VANA KALA 25

KANDIDAATIDE ESITAMINE
KUNI 17. MAI 2024
TÄPSEM INFO WWW.RAEK.EE

PIDULIK TUNNUSTAMINE TOIMUB
13. JUUNIL 2024
RAPLA ESPAK VALDUSTES

Kohila vallavalitsus kuulutab välja heakorraseme tõstmiseks ning kodukaunistamise väärtustamiseks konkursi

KAUNIS KODU 2024

Konkursile saab esitada järgmisi objekte:

- maakodu (hajaasustusega piirkonnas)
- eramu või korterelamu (tiheasustusega piirkonnas)
- ühiskondlik objekt (asutus, ettevõtte, tootmiskompleks)
- energiasäästlik kaunis kodu

Kauni kodu konkursi komisjoni ülesanne on hinnata terviklikku ruumimõju, heakorda, haljastust ning väikevorme.

Kandidaadi kohta palume esitada kandidaadi nimi, kontaktandmed ja kinnistu aadress. Kandidaatide külastamine toimub omanikega kooskõlastatult juuli alguses. Vallasisese konkursi võitjad esitatakse järgmise aasta maakondlikule heakorrakonkursile.

Ettepanekud palume esitada vallavalitsusele hiljemalt 5. juuniks

kirja teel aadressile Vabaduse 1, Kohila alev
või e-posti aadressile varje.kajaste@kohila.ee.
Märksõnana palume kasutada „Kaunis kodu 2024“.

Lisateave konkursi kohta: tel 5556 0081

RÕÕM ELUST ENDAST

RAPLAMA LAULU- JA TANTSUPIDU 2024

• RAPLAS TAMMEMÄEL • LAUPÄEVAL 8. JUUNIL
• PIDU ALGAB KELL 16.00 RONGKÄIGUGA • HARIDUSE TÄNAVALT

Talguõhtu Linnupesa majas

Sutlema-Aespa lasteaia Linnupesa maja asub vaikses looduskaunis kohas ning seda ümbritseb avar ja hooldatud õueala koos mänguväljakuga. Paraku vananevad ka kõik hästi hoiatud ja kôpitsetud mänguväljakud aastatega – see andis tõuke korraldada taaskord koos lapsevanematega talguõhtu.

Nii kogunesid aprillikuu lõpus ühel õhtul lapsevanemad hoolekogu liikme Sirle Suviste eestvedamisel lasteaeda, et uuendada mänguväljakut. Tänu lahkele ilmataadile (hommikul oli veel lumi maas) õnnestus meil koos kohale tulnud usinate emadega likvideerida vana liivakast ja transportida multš atraktsioonide alla. Meistrimeestest isad aga ehtasid valmis poriköögi ning kaks mängumajakest.

Töötajaid turgutati sooja tee ja maitsva kringliga. Suured tänud Kohila Vineer OÜ-le annetatud vineerijääkide eest ja lastevanematele, kes töid kaasa ehituseks vajalikke materjale ning töövahendeid.

Oleme tänulikud vanematele, kes ei peljand pikale venivat tööpäeva ning andsid õhtu õnnestumisse oma panuse. Aitäh teile!

Õeldakse, et laste arengut mõjutab ümbritsev keskkond. Rõõm laste silmis on aga kõige tähtsam!

Ulvi Pähklemäe
Linnupesa õpetaja

TÖÖPAKKUMINE

- ERIPELAGOOGILE 0,5 JA
- TUGITEENUSTE KOORDINEERIJALE (HEV-KO) 1,0

Kandidaaditelt eeldame:

- Pedagoogiline kõrgharidus (soovitavalt eripedagoogi, logopeedi või sotsiaalpedagoogi kvalifikatsioon või kutse).
- Eripedagoogiline haridus (võib olla omandamisel)
- Juhtimisvõimekus
- Hea suhtlemis-, analüüsi-, koostöö- ja planeerimisoskus
- Loovus, paindlikkus, positiivsus ja hea kohanemisvõime
- Hea pingetaluvus
- Kasuks tuleb varasem töökogemus

**VÕTA KINDLASTI ÜHENDUST, KUI SIND ANTUD
VALDKOND INSPIREERIB TÖÖTAMA.
VÕIMALDAME LISAÕPET JA ARENGUVÕIMALUSI.**

Avaldus ja dokumendid palun saata
e-posti aadressile ragne.pesur@kohila.edu.ee
Täiendav info Ragne Pesur, tel 55 56 0048

KOHILA MÄNNI LASTEAED

Hoov puhtaks! Lase oma autoromu tasuta ära viia!

13.–26. maini toimub taas romusõidukite kokkukogumise kampaania. Kahe nädala jooksul saab oma vanale ja seisma jäänud sõidukile tellida tasuta äraveo. Selleks tuleb võtta ühendust Autolammutuste Liiduga või Kuusakoski AS-iga.

Eesti liiklusregistris on ligi 192 000 peatatud registrikandega mootorsõiduki. Registrikandele peatub, kui kahe aasta jooksul ei ole sõidukiga läbitud tehnõlevaatus ega sõlmitud liikluskindlustuse lepingut. Igal aastal lisandub nimistusse ligikaudu 7000–9000 sõidukit.

Omanike teadmatus tõttu jäetakse sõiduk sageli lagunema, lammutatakse ise või müüakse ebaseaduslikule lammutajatele. Tuleb meele pidada, et romusõidukid on ohtlikud jäätmed ja need ei tohiks kindlasti jääda niisama hoovi peale või loodusesse aastateks lagunema. Sõiduki omaalgatuslik lammutamine ei ole lubatud, kuid juhul, kui inimene on seda teinud, saab selle siiski jäätmekäitlejale üle anda.

On aeg hoovides seisvad autoromud ära anda

Kui muidu peab omanik romusõiduki jäätmekäitlejale ise ära viima või organiseerima transpordi ja tasuma romusõiduki äraveo

eest, siis kampaania raames tuleb jäätmekäitleja sõidukile tasuta järele, olenemata sellest, kui kaugel sõiduk asub või kui halvas seisukorras see on.

Romukampaania raames äraveetavate romusõidukite eest raha ei maksta. Kampaania eesmärk on koguda kokku pikalt seisnud sõidukid, mis enam kasutust ei leia ning vähendada seeläbi ohtu keskkonnale. Kampaania on mõeldud neile, kellel ei ole võimalik ise oma romusõidukit vastavas kogumispunkti viia.

Tellides jäätmekäitlejat on oluline teada:

Kui äraveo tellijaks on sõiduki omanik, siis on vaja esitada jäätmekäitlejale kehtiv registreerimistunnistus. Kui selgub, et sõiduki dokumendid on kaduma läinud, tuleb võtta ühendust Transpordiametiga ning amet edastab vajalikud tõendid.

Kui romu äraveo tellija ei ole sõiduki omanik ja sõiduk on tuvastatav (olemas registreerimisnumber või VIN-kood), siis tuleb täita taotlus ning esitada see koos fotodega sõidukist Transpordiametile. Seejärel saab amet võtta ühendust sõiduki omanikuga ning kui omanik annab loa äraveoks, saab seda teha. Kui omanik siiski nõus ei ole, siis äravedu teha ei saa.

Piret Otsason
Kliimaministerium

Eesti keele õpetaja Mirjam Kilgi nädal Strasbourgis

2023. aasta lõpus sain kutse Strasbourgis Eesti Koolist, kelle sooviks oli, et annaksin mõned tunnid seal elavatele lastele. Pärast pikka mõtlemist otsustasin väljakutse vastu võtta. Uute kogemuste saamise kõrval lootsin loomulikult ka nautida kevadist päikest, lilleheiteid Strasbourgis ja loomulikult näha üle pika aja oma armsaid lapselapsi. Paraku minu seal oldud ajal olid ilmad jahedad ja vihmased. Samas õiteilu oli kõikjal ja lapselapsed rõõmusid väga.

Strasbourgis Eesti Kool alustas tegevust 2011. aasta sügisel. Kooli eesmärgiks on ühendada Strasbourgis ja selle läheduses elavaid Eesti juurtega lapsi ja peresid. Õpitakse eesti keelt, kultuuri ja tutvustatakse eesti traditsioone ja loodust erinevate arendavate tegevuste kaudu.

Lapsevanemad maksavad liikmemaksu. Selle raha eest üüratakse ruume, viiakse läbi rahvakalendri tähtpäevadele pühendatud üritusi ja ostetakse õppematerjali. Kooli toetab ka Eesti Keele Instituut. Tänu nende toetustele saabki kool kutsuda Eestist kohale õpetajaid.

Mina teadsin, et koolis osalevad lapsed vanuses 3-11 aastat. Olin valmis selleks, et lapsi võib olla ainult mõni või siis viisteist, kuna kool on vabatahtlik ja lapsed käivad igapäevaselt prantsuse või rahvusvahelises koolis. Tegelikult ongi nii, et kui laps on vanem kui 11, siis ta Eesti kooli ei jõua, sest pärast kooli on ka trennid ja muud huviringid. Küll aga osalevad pered siis erinevatel üritustel ja tähtpäevadel.

Kuna minu sealoleku ajale juhtus ka ülestõusmispüha, siis kõigepealt otsustasin, et üks tegevus võiks olla natuke seotud lugemise ja arvutamisega. Google'i abiga sai tehtud kaart. Lapsed

jagaskid ennast gruppidesse ja orienteerusid õues üllatusi otsides. Kui kõik jõudsid kohale loendasime, võrdlesime ja nimetasime värve ja muidugi lõpuks söid lapsed leitud šokolaadid ja kommid ära. Selle ülesande juures osutus laste jaoks kõige keerulisemaks ülesandeks lugemine. Arusaadavalt – nad ju eesti keeles igapäevaselt ei loe.

Lastele väga meeldib ju laulda ja tantsida. Olin kaasa võtnud Sirje Koobi plaadi, mille järgi õppisime nädalapäevad selgeks. Eriti lõbus oli, et samas tuli ju ka tantsida. Nalja kui palju, aga midagi jäi ikka meelde ka.

Kõige keerulisemaks osutus geomeetriliste kujundite õppimine. Rõõmsalt tõsteti kätt ja hüüti "Mina tean, mina tean". Vastus tuli aga kas inglise või prantsuse keeles.

Sai siis ka eesti keeles kõik üle korratud, pilt koostatud ja ka oma pildist jutustatud.

Eesti keele õppimine välismaal on natuke keerulisem, aga mitte võimatu. Eriti kui vanemad on sellest huvitatud ja seda igapäevaselt toetavad. Selleks tuleb aega võtta ja oma kogukond üles leida. Muidugi peab olema ka eestvedaja, hing kes seda kõike koos hoiab. Strasbourgis on selleks Moonika.

Sellest nädalast Strasbourgis võtsin kaasa palju positiivseid emotsioone. Teadmise, et lapsed on kõikjal rõõmsad ja teadmishimulised. Pole midagi võimatut, kui on tahtmist. Võtsin kaasa ka uue küllakutse järgmiseks õppeaastaks.

Tõin kaasa siirad tänusõnad Männi Lasteaiale, kelle poolt olid kingituseks toredad raamatud ja vahva mäng. Tänu Kohila vallavalitsusele – nende poolt saadetud jõhvikamarmelaadi kommid maitsesid nii lastele kui ka vanematele.

Mirjam Kilk

Männi Lasteaia õpetaja

Taas on võimalik esitada kandidaate regionaalmaasika auhinnale

Regionaal- ja Põllumajandusministerium ootab kuni 23. maini kandidaate iga-aastasele regionaalauhindade konkursile. Parimaid kohalikke algatusi ja nende eestvedajaid tunnustatakse juunis peaministri ja regionaalministri pidulikul vastuvõtul Stenbocki majas.

Regionaal- ja Põllumajandusministeriumi regionaalarengu asekancleri **Sigrid Soomlasi** sõnul soovitakse tunnustada neid tegijaid, kes on silma paistnud kohaliku elu edendamisel ja on oma tegudega inspiratsiooniks ka teistele.

„Regionaalmaasika konkurss saab tänavu juba 11 aastat vanaks. Kõigil senistel laureaatel on palju ühist – nad on kohaliku elu eestvedajad, nad oskavad mõelda suurelt, vajadusel ka üle oma linna või valla piiride, julgevad võtta initsiatiivi ja süstitavad ka teisi oma ideedega kaasa tulema,“ rääkis Soomlasi.

„Kõikjal Eestis on palju toimekaid ja tublisi inimesi. Otsime üles need inimesed ja organisatsioonid, kelle töö tulemusel on sündinud ettevõtmised, mis tugevdavad kohalikku elu ja kes on näidanud, et kui on tahtmist ja ettevõtlikust, siis on kõik võimalik,“ innustas regionaalarengu asekancler igati oma kandidaati konkursile esitama.

Eelmisel aastal said auhinna Põlvamaal külaelule uue hingamise andnud Lutsu Teater, Järvakandi tubli tööandja ja majanduse edendaja Green Gravels OÜ, Valgamaa kestliku suhtumisega ettevõtte ja arendusmeelne tööandja Aclima OÜ, kohaliku mahetoidu väärtustaja, Lääne-Virumaa Leader-meetme tegevusrühm MTÜ Partnerid ning juba 10 aastat edukalt toimunud Saaremaa toidufestival.

Konkursile saavad kandidaate esitada ja ka ise auhinnale kandideerida kõik inimesed, organisatsioonid, riigiasutused ning kohalikud omavalitsused. Kandidaat või esitaja võib olla naaber, kohalik ettevõtte, mittetulundusühing või kohalik omavalitsus.

Konkursile laekunud ettepanekuid hindab regionaalministri moodustatud komisjon. Kandidaate saab esitada kuni 23. maini Regionaal- ja Põllumajandusministeriumi kodulehe kaudu <https://agri.ee/regionaalmaasikas>.

Üheteistkümnendat korda välja antavad regionaalmaasika auhinnad antakse üle juunis pidulikult vastuvõtul Stenbocki majas. Lisainfo konkursi ja seniste laureaate kohta saab Regionaal- ja Põllumajandusministeriumi kodulehelt <https://agri.ee/regionaalmaasikas>.

Kaili Uusmaa

Regionaal- ja Põllumajandusministeriumi avalike suhete osakonna juht

Kohila Kunstide Kool võtab vastu uusi õpilasi muusikakooli ja kunstikooli.

Muusikakooli vastuvõtukatsed toimuvad kolmapäeval, 5. juunil kell 17.00–19.00

Kunstikooli astujatele toimub vestlus kolmapäeval 5. juunil kell 17.00–19.00

Muusikakooli huvialad:

Ettevalmistusklassi rühm (1 kord nädalas alates 6. a.), klaver, akordion, viiul, orel (oreli huviala alates 7. a., oreli saab õppida ka lisapillina 1 tund nädalas), flööd, vaskpillid (trompet, tromboon, metsasarv, altsarv), kitarr, löökpillid, tšello ning laulmine ja hääleseade. **Heli Kendra stuudios** lisaks klaverile ja viiulile ka kannel ning plokkflööd.

Kunstikooli huvialad:

Kunst, keraamika (alates 10. a.), graafika (alates 11. a.), nahakunst, metallikunst.

Uute õpilaste registreerimine katsetele ja avalduste esitamine ARNO keskkonnas: <https://piksel.ee/arno/kohila/>

Õppekohti on piiratud arv ja kahjuks kõiki uusi õpilasi vastu võtta ei saa! Muusikakooli kohta loe täpsemalt: <http://tohisoo.edu.ee/muusikakool-avaleht> ja kunstikooli kohta <http://tohisoo.edu.ee/kunstikool>

Tihe võrkpallikevad

Kohila Võrkpalliklubil on olnud väga tihe esimene poolaasta. Koostöös erinevate partneritega on tulnud Kohilasse palju erinevaid võistlusi nii noortele kui ka täiskasvanutele, lisaks klubi enda üritused.

Veebruaris korraldasime koos Rapla Maakonna Koolispordiga Miniliiga etapi 4.–6.klassi tüdrukutele ja poistele. Seejärel toimus meie enda Kevadkarikas segavõistkondadele, kus osalesid tiimid üle terve Eesti.

Märtsis toimus Kohilas U12 ja U14 Eesti MV Põhja regiooni 2. etapp, mille korraldasime koos Rae Spordikooliga. See oli üks suurimaid noorteturniire saalis, kus osales 30 võistkonda ning mängiti 80 mängu. Seejärel toimusid Miniliiga ja Kooliliiga regionaalsed turniirid, mida korraldasime kahasse Eesti Võrkpalli Liiduga.

Kokku neli korda mängisime U16 ja U18 tsooniturniire – need on Eesti Võrkpalli Liidu tiitlivõistlused.

Jaanuarist maini igal neljapäeval toimub meie klubi üks suurematest turniiridest – Kevadkarikas – millel on kokku 18 etappi ja kus osaleb 28 mängijat. Selle turniiri võitjad selguvad 9. mail. Seejärel on kaks nädalat pausi ning 21. mail stardib kolm kuud kestev Rannakarikas, kuhu on registreerunud juba 32 mängijat.

Mai alguses toimusid Kohilas koostöös Rapla Maakonna Spordiliiduga Raplamaa meistrivõistlused võrkpallis, kus meie klubi võistkonnad said nii hõbe- kui ka pronksmedalid.

Naised

2. koht Kohila Võrkpalliklubi 2

Delia Nevski, Johanna Maria Merisalu, Marie Karhu, Eliise-Miia Mölder, Lisette Linnas, Avely Toomingas, Marii-Heleen Nummu, Birgit-Triin Kajak, Marta Leps. Treener Ingrid Kangur.

3. koht Kohila Võrkpalliklubi 1

Anett Haljasorg, Liisi Voojärvi, Marika Karhu, Triin Mölder, Katrin Närep, Helina Heinala, Gerli Aasmäe, Angela Pillam. Treener Ingrid Kangur.

Mehed

1. Neemeco SK. Paul Mihkel Maasalu, Rasmus Piisang, Egert Roodi, Markus Poomann, Joosep Bammer, Markus Marina, Marten Stopkin, Robert-Heinrich Oolma, Uku Kesküla, Sten-Markus Taasväli. Treener Madis Kesküla.

2. Kohila Võrkpalliklubi. Martin Koppel, Max Andreas Kosenkranius, Kristen Kangur, Kaspar Lepik, Imre Kõik, Kromel Kruusmann.

15. mail on tulemas Kohilasse veel üks suurimaid noorteturniire – korraldame koostöös Eesti Võrkpalli Liiduga Mikroliga Festivali 1.–3. klassi õpilastele. Turniir toimub välisväljakutel ja on Kohilas muutunud juba teatavas mõttes traditsiooniks.

Seejärel toimuvad juba kolm suvist lastelaagrit 6-10-aastastele ning 11-16-aastastele ning loomulikult suvised Rannavolle üritused. Tegemist jätkub ja oodatud on kõik võrkpallihuvilised, kellele meeldib tegus elu ja väga hea seltskond.

Kogu seda mahukat ürituste paketti ei ole võimalik korraldada ilma suure abiväeta. Kohila Võrkpalliklubi suurim väärtus on klubi noored ja täiskasvanud liikmed, keda on kogunenud juba märkimisväärne hulk. Noored on saanud sel perioodil palju kogemusi nii võistluste organiseerimisel kui ka mängude vilistamisel. Läbi kevade on suureks abiks olnud Marie Karhu, Avely Toomingas, Marii-Heleen Nummu, Liisa Tappo, Grete Einmann, Eliise-Miia Mölder, Johanna Maria Merisalu, Marta Leps, Birgit-Triin Kajak, Lisandra Veinberg, Delia Nevski.

Abitreeneri rolli täidab edukalt Helina Heinala, nõu ja jõuga on alati abiks Kristen Kangur ja Kromel Kruusmann ning teisedki täiskasvanud. Siinkohal veelkord suur tänu meie toredale meeskonnale.

Toredad ja võrkpallirikast suve!

Ingrid Kangur

Kertu Laak tegi Poolas ajalugu

Meie klubi kasvandik, Eesti Võrkpalli Liidu parim naisvõrkpallur 2023, Raplamaa aasta naissportlane 2023 ja Kohila valla parim naissportlane 2023 mängis käesoleval hooajal Poolas ja tegi seal Poola klubiga koos ajalugu!

Kertu Laak – Poola Pronksmedal!

Bielsko Biala ajalooline hooaeg:

Esimene Poola karikavõit aastast 2009.

Esimene medal Poola meistrivõistlustelt aastast 2011.

Kohila Võrkpalliklubil täitub 25 aastat

Kohila Võrkpalliklubi on üks Kohila vanematest spordiklubidest, asutatud aastal 1999 – seega tänavu täitub 25 tegutsemisaastat. Juubeliaasta tähistamine toimub eelkõige kahe suure turniiriga, millest üks on klubi üks esimestest turniiridest – jaanuaris toimus Kohila Kap. Teine turniir tuleb augustis – suur SuveÕõServ – mis on pandud kokku esimesest suvisest menüükast turniirist Suveserv ning esimesena Eestis öösel mängitud Öövollest.

Kohila Kap toimus jaanuarikuulsel kargel pühapäeval, mil mängiti juubelile kohaselt 7 tundi võrnatut võrkpalli. Võrkpallurid on vapustavalt vastupidavad, igal aastal tuleb seda jaanuaris taas tunnistada. Mängude hulk oli aukartustäratav, kuid nii noored kui juba kogenud mängijad vedasid end võiduka lõpuni.

Tavaliigas oli mängimas 28 paari, seal mängiti kõigepealt kahes seitsmeses alagrupis turniiri, seejärel läksid kaheksa paremat omavahel jõuvahekordi selgitama ning viis võistkonda omavahel.

Kokku oli mängimas 28 paari, mis on väga tore tulemus. Tavaliiga esikaheksa

1. Paul Mihkel Maasalu – Rebecca Pent
2. Sten Vahtras – Helen Hunt
3. Kromel Kruusmann – Helen Haljasorg
4. Kristen Kangur – Eva-Lotta Sikka
5. Vahuri Volaid – Hanna-Leena Hanson
6. Martin Pillam – Angela Pillam
7. Kristjan Saarnik – Triin Maller
8. Allar Kubo – Raina Kaus

Pereliigas mängisid üheksa võistkonda turniiri, lahingud olid kohati väga tasavägised ja põnevust oli lõpuni.

Esikohad

Kalev Vanker – Triinu-Liis Vanker
Triin Mölder – Eliise-Miia Mölder
Jaana Kurs – Marius Männik
Tristan Karner – Madis Karner

Teised kohad:

Kaspar Merisalu – Johanna Merisalu
Elisabeth Voojärvi – Liisi Voojärvi

Kolmandad kohad

Ivo Linnas – Lisette Linnas
Marie Karhu – Marika Karhu
Neljas koht
Ave Toomingas – Avely Toomingas

Nooremas vanuses võttis omavahel mõõtu neli paari.

Esikohad

Ago Mölder – Lisett-Mari Mölder
Ester Malv – Elisabeth Malv
Teised kohad
Madis Malv – Mia Malv
Eliise Malken – Külliki Malken

Vahepeal toimus jooksurajal 2-3-aastastele lastele Duplo jooks, kus auhinnaks oli kastitais Duplo klotse. Selle võitsid Nora Zuzjonok ja Romek Tammearu.

Aitäh abilistele: Heli Vahter, Gerli Kumar, Lisandra Veinberg, Birgit-Triin Kajak, Marii-Heleen Nummu, Marta Leps, Avely Toomingas, Vilge Heinamäe, Jaanika Saarna.

Ingrid Kangur

VOTEX
house

Selle reklaamiga täishinnaga kaup
-10%

Reedel, 17.05
Kohila Grossi kaupluse parklas

Votex House puuvillase voodipesu
SUUR SOODUSMÜÜK!

- puuvillased tekikotid al 14,00 €
- puuvillased padjapüürid al 2,00 €
- puuvillased voodilinad al 7,00 €

www.votex.ee

I-vahetus toimub
Kohila staadionil 10.06–14.06
Osalevad 6–12 aastased poisid

II-vahetus toimub
Kohila staadionil 12.08–16.08
Osalevad 6–13 aastased tüdrukud

**KOHILA JALGPALLI
SUVELAAGER 2024**

Laagritasu 100 €, hinna sees laagrisärk, soe lõunasöök ja reede, puuvili ja vesi ning ekskursioon
Info ja registreerimine: kaido@kohilajk.ee või 58 39 7212
Kiirusta, sest kohtade arv on piiratud!!!

**JALKALAAGRID
TÜDRUKUTELE**
17.–20. juuni

euronics

**SAAME JALGPALLI
MÄNGIMISEGA SÕBRAKS!**

Osalema oodatud 7–12-aastased tüdrukud

Igale osalejale igal päeval toidukord, lisaks ootab meenena ka nimeline T-särk ja joogipudel!

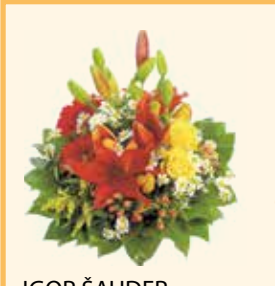
Laagris toimub lisaks jalgpallimängule ka põnevaid muid tegevusi!

Laager toimub Kohila staadionil ning seda korraldab Kohila Püsisus!

**65 HIND
EUR**

Registreerumine www.jalgpall.ee

Õnnitleme eakaid maikuu sünnipäevalapsi!

IGOR ŠAUDER	97	MILVI SOIDLA	86
VÄINO LOIT	85	LIIVI VASSILJEVA	86
GRIGORI KARAGODIN	85	AGAFIA GONJAK	86
AARNE REISNER	83	MAIE TAMJÄRV	85
LEMBIT VIILOP	82	MARI-ANN NAU	85
HANS KASE	81	ASTRID LUIDE	85
ARVO ENDEN	81	ALEVTINA TALVIKU	85
JÜRI ARU	80	SIRJE TUULING	84
NIKOLAI ULANOV	80	ILME LUKK	84
PEEDU NAIRISMÄGI	80	MARIA ARONIA	82
VALDUR KAAL	79	ENE PIIRSAHU	81
RIIVO TOOMLA	79	EVI SAAR	81
ANTS KUMMER	77	VIUU VOITKA	79
KOIT SILDAM	76	AGNES REINSTEIN	79
ALEKSANDR TŠINJAKOV	76	URVE ÖÖPIK	79
VILLI VEELEID	76	SIRJE HEINMÄE	78
NIKOLAI ILMSOO	76	HALDI HEINSAR	78
HANS KÕIVA	75	ENE KOKK	78
HELU IIRTA ANDERSON	99	RAJA ROSENŠTOK	77
KLARA KULLARAND	98	KAJA ORUPÖLD	76
VIIVE KIRS	89	SIRJE LAUR	76
ILVI SAARMA	87	ELGI VAPPER	76
HELGI URV	86	MALLE JOOST	75
MAIE TURUNEN	86		

Mälumäng on hasartne mäng

Mälumäng on hasartne mäng ja muutub üha populaarsemaks – seda igas vanuses mängijate hulgas. Sellel hooajal osales Kohila valla mälumängusarjas keskmiselt igas voorus 12 võistkonda ja mitte ainult Kohila vallast – ka naabervallad olid esindatud. Rõõm oli tõdeda, et mängijate vanus läheb järjest nooremaks ja huviliste arv järjest kasvab.

Mälumänguturniiri korraldati juba üheksandat hooaega ja finaalmäng toimus 27. märtsil Hageri rahvamajas. Sellel hooajal tundus juba poole mängu peal, et esikoht vist jääb teistele kättesaamatuks, kui liidrid asusid juhtima pea 15-punktilise eduga. Sellele vaatamata toimus aga 2–4 koha jagunemine viimase mängu viimastel minutitel. Põnevust jagus lõpuni ja küsimused polnud sugugi kergete killast. Usun, et endast parima andsid kõik võistkonnad.

Napilt alla 100 punkti teenisid võistkonnad: MS, Zalgiris, Nööpkond ja Põhjatuliik. Ilmselt tuleb järgmine hooaeg kindlasti tulla tagasi, et paremini skoorida. 103–119 punkti sisse mahtusid M&M-s, Kadaka, Ukas ja Kaugelt Maalt, kes omavahel pidevalt tabelikohti vahetasid. 130 punkti kogus uue tulijana võistkond Koju ja saavutas 4. koha. Kolmandaks jäid eelmise hooaja meistrid 133 punktiga, võistkond Ketecor. Team Ahma naiskond kogus 139 punkti ja neile kuulus teine koht. Esimene koht 162 punktiga kuulus Angerja-Pahkla meeskonnale koosseisus Mart Sepping, Tago Holsting ja Aron Anton, kes on ühtlasi selle hooaja Kohila valla meistrid mälumängus. Seda juba viiendat korda mälumängu ajaloos.

Palju õnne ja teadmisi ka uueks hooajaks!

Ingrid Raudsepp

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke!

ART PAEORG sündis 12.02.2024.
KLAUS PIIGLI

Siidimaali töötuba

vali salli suurus ja registreeru:
55564046

55x55cm – 30€
150x40cm – 40€
180x45cm – 45€

LIISI SILK

Muuseumiöö

SIIDIMAALI TÖÖTUBA ja näituse avamine
18.05.2024

18.30 - 20.30 SIIDIMAALI töötuba
Kohila Õigeusu kiriku juures

18.00 näituse “ÖÖS ON VABADUST” avamine ja Tornigalerii 15. tegevusaasta tähistamine!

Näitus avatud muuseumiööl kl 18.00 - 23.00

EELK Hageri Lambertuse koguduse teated

Pühapäev, 19. mai, nelipüha, leeripüha
10.30 Kuulutusetund kirikus
12.00 Jumalateenistus, armulaud. Laulab kammerkoor Lambertus

Pühapäev, 26. mai, kolmainupüha
12.00 Jumalateenistus, armulaud. Orelimuusika, organist Mai Mänd

Pühapäev, 2. juuni
12.00 Jumalateenistus, armulaud

Pühapäev, 9. juuni
12.00 Jumalateenistus, armulaud

Pühapäev, 16. juuni
10.30 Kuulutusetund kirikus
12.00 Jumalateenistus, armulaud

Pühapäev, 23. juuni, võidupüha
12.00 Jumalateenistus, armulaud

27.–29. juuni: EELK kirikupäev ja vaimulik laulupidu Viljandis.
Laulupidu Viljandi lauluväljakul algab 29. juunil kell 17.00

Pühapäev, 30. juuni. Hageri surnuaiapäev
12.00 Jumalateenistus Hageri surnuaial. Laulab kammerkoor Lambertus, mängib koguduse pasunakoor. Mälestamised

Jumalateenistused Hageri kirikus igal pühapäeval kell 12.00

Täpsem info koguduse kodulehel <http://www.eelk.ee/hageri/>

Rikets aiand

Riketsi aiandist leiate endale kvaliteetsed suvelilled, amplid, püsililled, viljapuud, köögiviljataimed, mullad, väetised ja palju muud aiatöödeks vajalikku.

Maikuus avatakse aiandi müügitelk, kust leate kõik vajaliku, et luua aiast või terrassist oma enda väikene paradiis. Jälgige avamisaegu meie kodulehel!

Meie juures saab veel autolt tolmu maha! Rikets aiandi juures on avatud iseteeninduslik autopesula.

Rohkem infot www.rikets.ee/riketsi-aiand.
Pagavere talu, Vana-Aespa, Kohila vald
Tel: +372 56 955 011

USALDA KOGEMUST

Sinu isiklik maakler
Raplamaal

MARTIN TILK
5850 5842

martin.tilk@uusmaa.ee

UUSMAA | Maakri

13. juuni kell 21.30
MÄLESTUSTULEDE TEE
Esineb Marek Sadam
Kohila Raudtejaama platsil

KUULUTUSED

Pakun peenarde hooldamise, viljapuude hooldusloikuse ja madalamate hekkide pügamise teenust. Helista ja küsi lisa tel 5397 7347.

Anda rendile laoruumid Kohilas, Vetuka tee 15a ja 15b. Kontakt Männimaa OÜ, männimaa@gmail.com, tel 520 2709.

Sõidukite kokkuost, maksame teile kuni 90% turuhinnast. Tel 55568488, info@abauto.ee, www.abauto.ee.

Müüa immutatud ja hõõveldatud aialipid. Pruunid. 145 cm x 6,5 cm. Info tel 5621 1762.

Küttepuude, pelleti ja briketi müük üle Eesti. www.puu24.ee või helista tel 5200093, 6000136.

Akende-uste reguleerimine ja hooldus. Mehhanismide remont. Tihendite, linkide, silikooni ja klaaspakettide vahetus. Tel 5561 3632.

Müüa saetud ja lõhutud küttepuud lepp – 65 EUR ruum. Min kogus 10 ruumi. Tel 5062645.

Ostan igasuguses seisukorras vanu sõidukeid, sääreväristajaid, tsikleid, haagiseid, traktoreid (VAZ, GAZ, UAZ, Volga, Jawa, IŽ, Dnepr, Riga, Vjatka, Delta) jne. Maksan head hinda! Tel 5557 3890.

Pakun muruniitmise ja trimmerdamise teenust. Kevadel ja sügisel ka lehekoristust, õunapuu-, heki- ja võsalõikustöid. Helista ja küsi lisa tel 5399 3595.

EHITUSMEHED HARJUMAAL. Ehitame puukuure, terrasse, garaaže, suvemaju, aedasiid. Soojustame fassaade – nii vanemaid kui ka uusi. Survepesuriga katuste, fassaadide, aedade pesu ja värvimine. Tel 53328400 või 5548719, e-post ehitusmehedharjumaal@gmail.com.

Elektritööd. Tel 58107597. Sulev.

Müüa Põlma kinnistu 31701:004:1931 Kohila vallas Rootsi külas, vt detailsemalt kv.ee. Tel 5211974.

VIIN TASUTA ÄRA TEIE VANAMETALLI,

mis on kodus teile jalgu jäänud.
El. mootorid, el. pliigid, vanad akud,
el. kaablid ja muu kõik mis on metallist.
Ka väiksed kogused.

Huvi korral helista

56 211 762

ALEKSANDER OTTENS
IVO KANT
AMANAT SÕHALIEV
VJATŠESLAV STOJAKIN
VAIKE ANDRUŠKEVITŠENE
JELIZAVETA BURKEVITŠ

Meie hulgast on
lahkunud

Mälestame head töökaaslast

AMANAT SÕHALIEVIT

Avaldame kaastunnet omastele

Lindström OÜ

Seal, kus sulgub eluraamat,
algab mälestuste tee ...

Mälestame head naabrit

VAIKE
ANDRUŠKEVITŠENET

ja avaldame siirast kaastunnet lähedastele.

Perekonnad Errit ja Mänd

Südamlik kaastunne Maarikale ja Algerdi perele
kalli ema

VAIKE
ANDRUŠKEVITŠENE

kaotuse puhul.
Õnne ja Maidu

TULGE OSTMA JA KAUPLEMA!

KOHILA KEVADLAAT KOHILA RDTJ PLATSIL

19.mai kl 9-16

**omatoodang/toidukaubad/käsitöö/
tööstuskaubad/aiakaubad**

Leia meid @laadakorraldus

Info ja registreerimine
5173664, laadakorraldus@gmail.com

Tule müüma ja ostma!

KEVADLAAT
19.05.2024
KÜLAPLATSIL KELL 11

TAIMI MÜÜB AIANDUSKESKUS
MOISALILL
INFO: MERLE 5200 491

LASTELE
BATUUT

ÕNNE-
LOOS

PUHVET
MC OOL

KORRALDAJA RABIVERE KÜLA MTÜ

HAGERI
KEVADLAAT
25.MAIL KELL 10-14

Ootame kauplema kõiki, kel pakkuda eestimaist toidukaupa ja käsitööd. Müüma/vahetama taimi ja kõike muud, mis sobib kevadesse.

Tuuluta kappe ja tule välja oma TAASKASUTUSLETIGA!

INFO JA REGISTREERIMINE
HAGERI RAHVAMAJA FB LEHEL
VÕI LÄBI MSN

